

WELKOM!!

Wetenschapsdag 2024

Levende nierdonatie: Zo goed mogelijk “goed doen”

- **Spreker: Dr. Marco van Londen**

Aanvang: 14:15 uur

Levende Nierdonatie

Veilig leven met één (gedoneerde) nier

Marco van Londen

Arts-onderzoeker en fellow Nefrologie
Groningen Kolff Center for Kidney Research
UMC Groningen

12 oktober 2024
NVN Wetenschapsdag

De impact van nierziekten

Anita van den Broek-Roijackers

De impact van nierziekten

De impact van nierziekten

- 1. Water uitplassen**
- 2. Afvalstoffen kwijtraken**
- 3. Zout(en) en elektrolyten regelen**
- 4. Hormonen en vitamines maken**

De impact van nierziekten

Nierziekten maken hart- en vaatziekten erger

Hart- en vaatziekten maken nierziekte erger

**40-50% van nierpatiënten overlijden aan hart- en vaatziekten
(vs. 26% bij niet-nierpatiënten)**

De impact van nierziekten

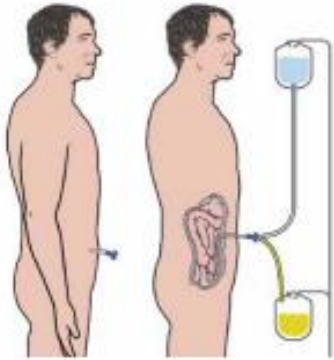
Onze “behandeling”:

1. **Leefregels** (zoutbeperking, vochtbeperking, kaliumbeperking, fosfaatbeperking)
2. **Medicijnen** (bloeddruk, eiwit, zout)
3. **Nog meer medicijnen** (binders, EPO, ijzer, anti-jeuk, vitamines etc)

Uiteindelijk: nierfunctie vervangende behandeling?

Nierfunctie vervangende behandeling

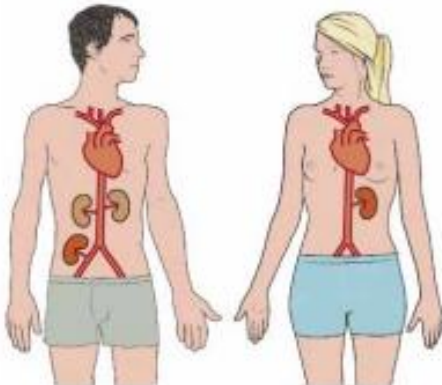
A BEHANDELING:
Buikspoeling

B BEHANDELING:
Hemodialyse

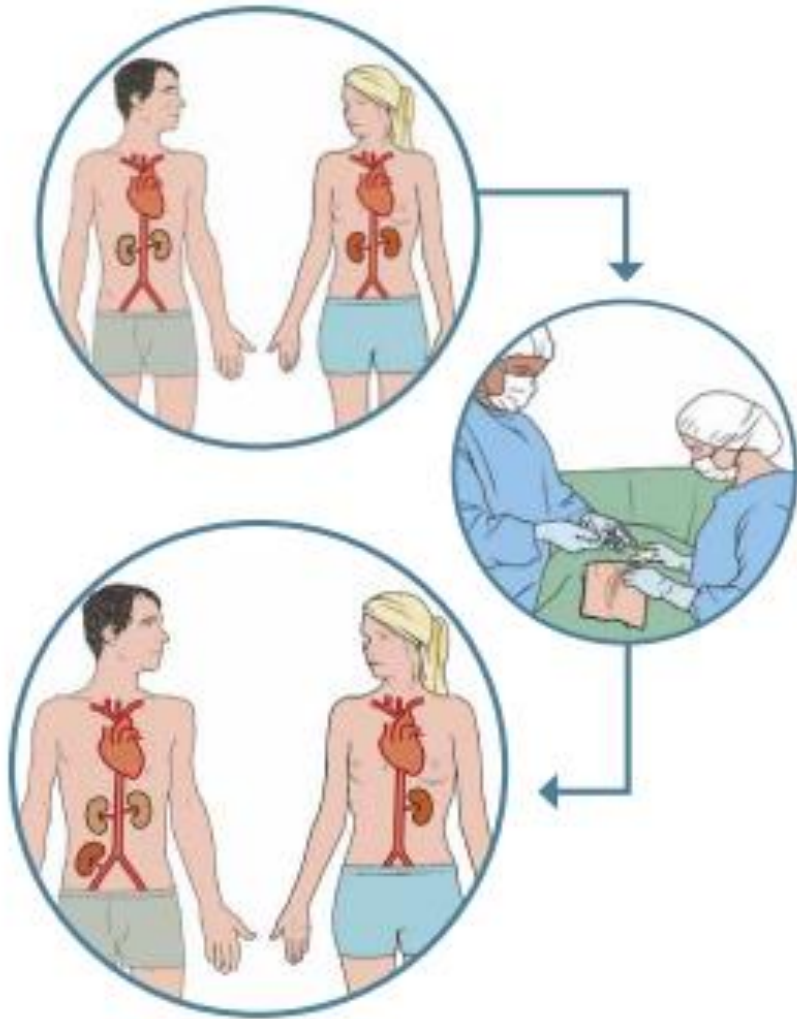
C BEHANDELING:
Donornier

D BEHANDELING:
Conservatieve behandeling

Nierfunctie vervangende behandeling

- Een nier van een levende of overleden donor
 - Eigen omgeving
 - Wachtlijst (2-4 jaar)
- Als het kan/veilig is, goede uitkomsten
- Impact op je leven blijft

Hoe groot is het donortekort?

Organen algemeen

1.453 patiënten
staan op de wachtlijst
voor een orgaan

242 patiënten op de
wachtlijst zijn overleden of
te slecht voor transplantatie

884* patiënten
zijn gered door een
orgaantransplantatie

Nier

1.084 patiënten
staan op de wachtlijst
voor een nier

184 nierpatiënten
op de wachtlijst zijn
overleden of te slecht
voor transplantatie

515* nierpatiënten
zijn gered door
niertransplantatie

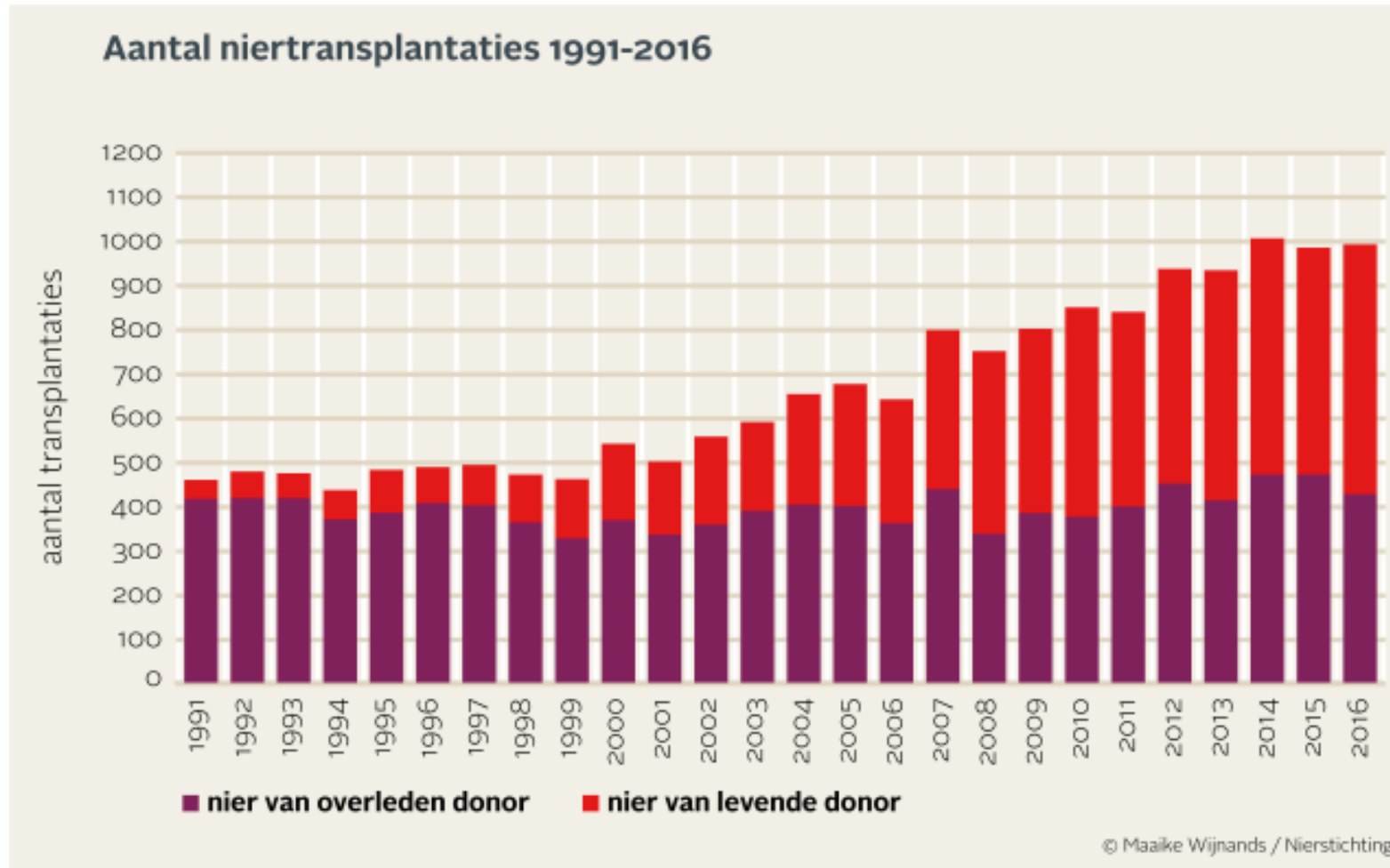
gemiddeld wachttijd
voor een nier is
27 maanden (2,3 jaar)

Cijfers 2023

* Transplantaties met behulp van een orgaan/nier
van een postmortale donor

bron: NTS /© Studio-oehoe.nl | Nierstichting

Steeds meer levende donoren

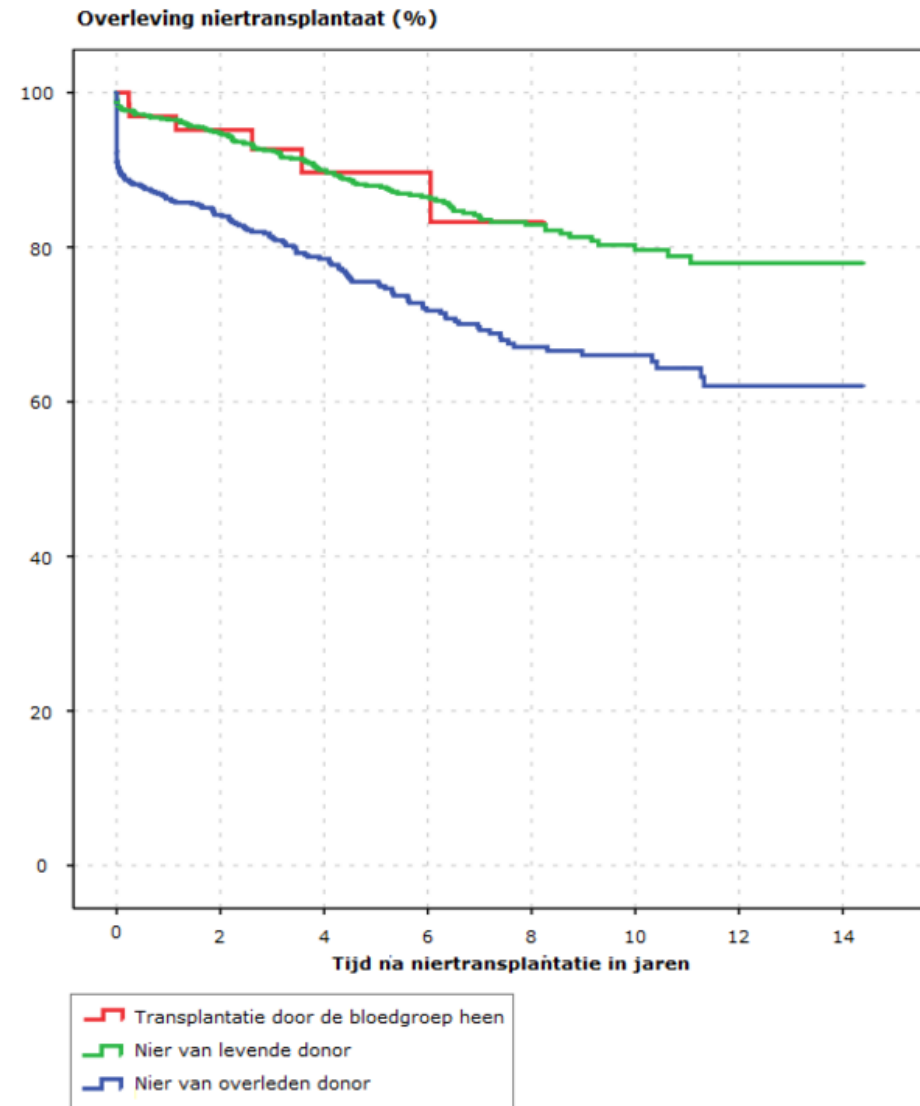
Steeds meer levende donoren

Kortere wachttijd
HLA en ABO Match

Donorkeuring
Plannen operatie

Steeds meer levende donoren

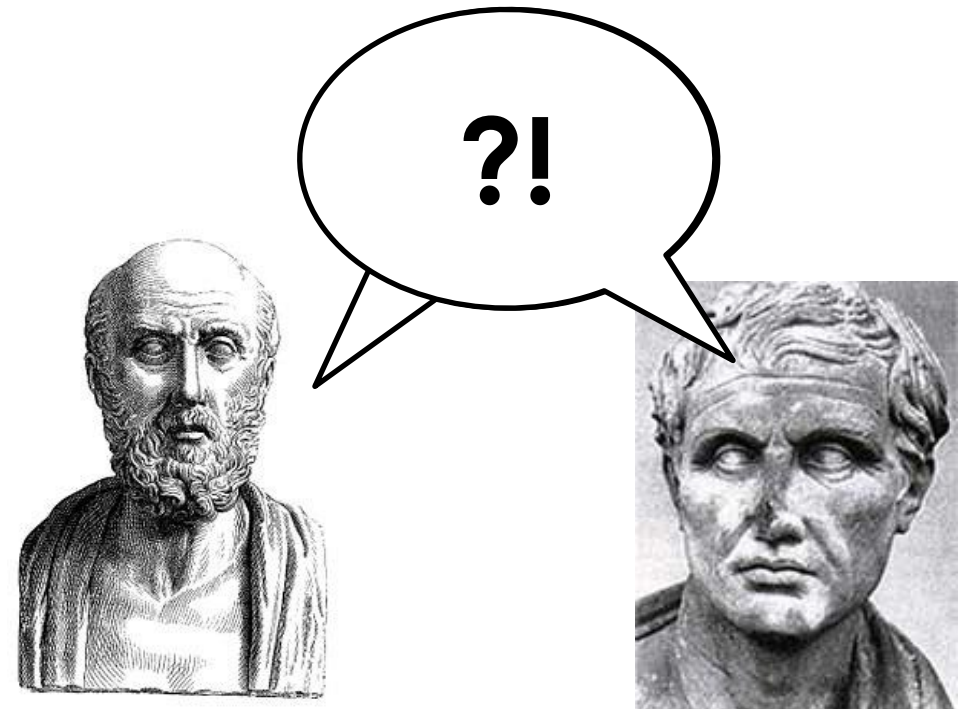

Steeds meer levende donoren

**“Wil ik dit doen?”
“Wil ik dit vragen?”**

**“Primum non nocere”
Ten eerste geen kwaad doen!**

Hippocrates

Ovidius

Heeft levende nierdonatie risico's?

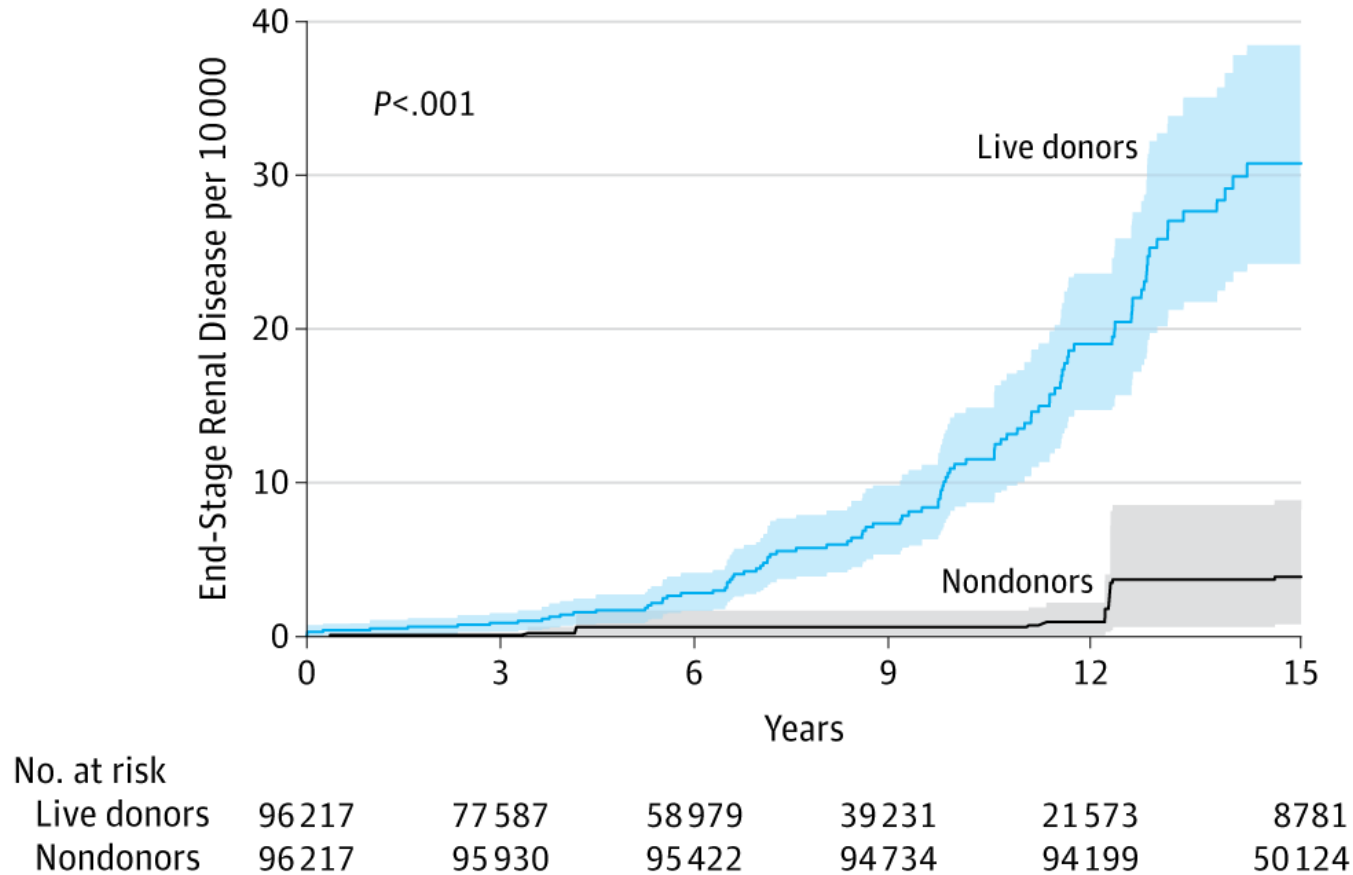
Transplantation. 1997 Oct 15;64(7):976-8.

Kidney donors live longer.

Fehrman-Ekholm I¹, Elinder CG, Stenbeck M, Tydén G, Groth CG.

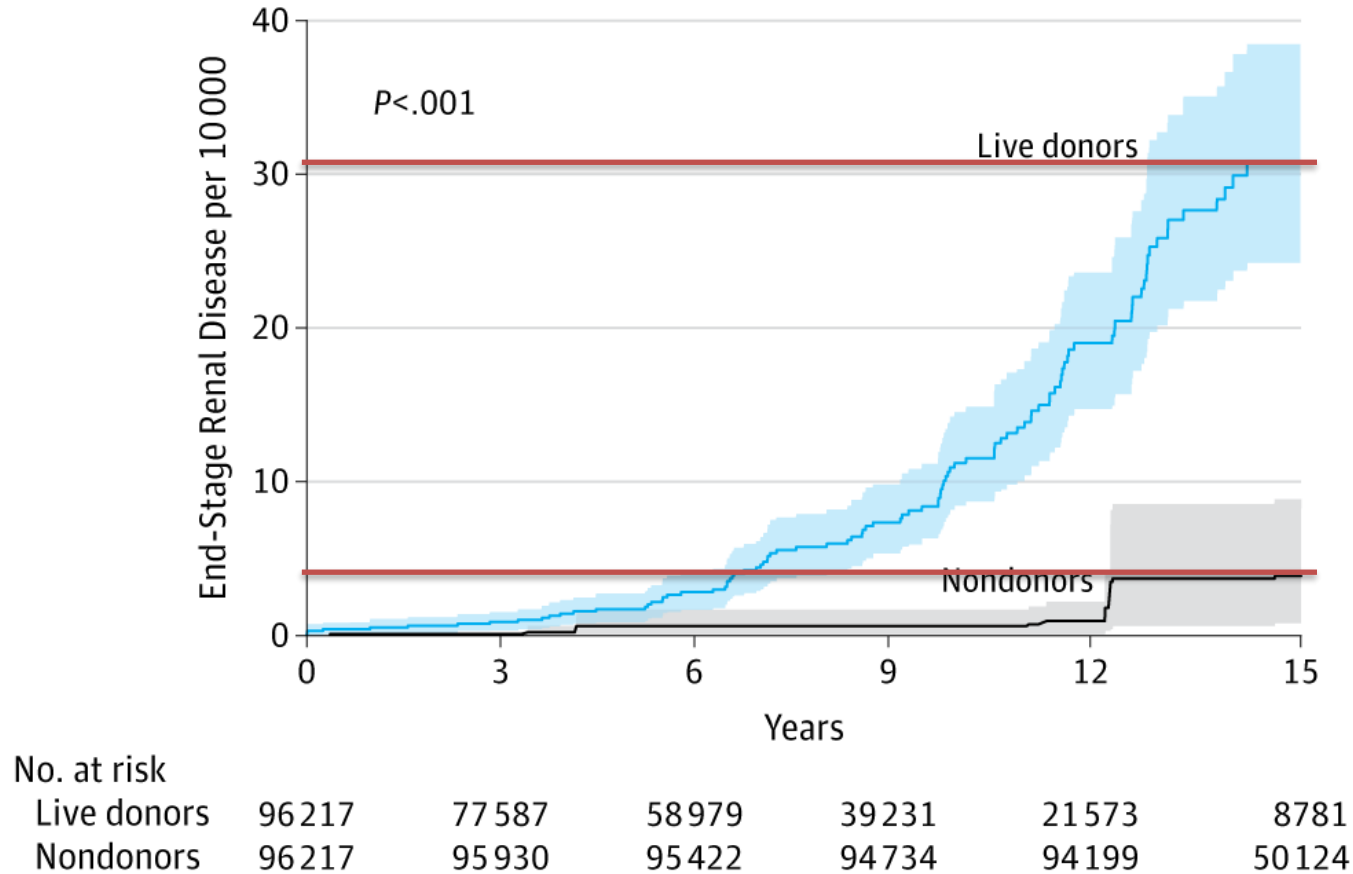
Heeft levende nierdonatie risico's?

A Cumulative incidence of end-stage renal disease

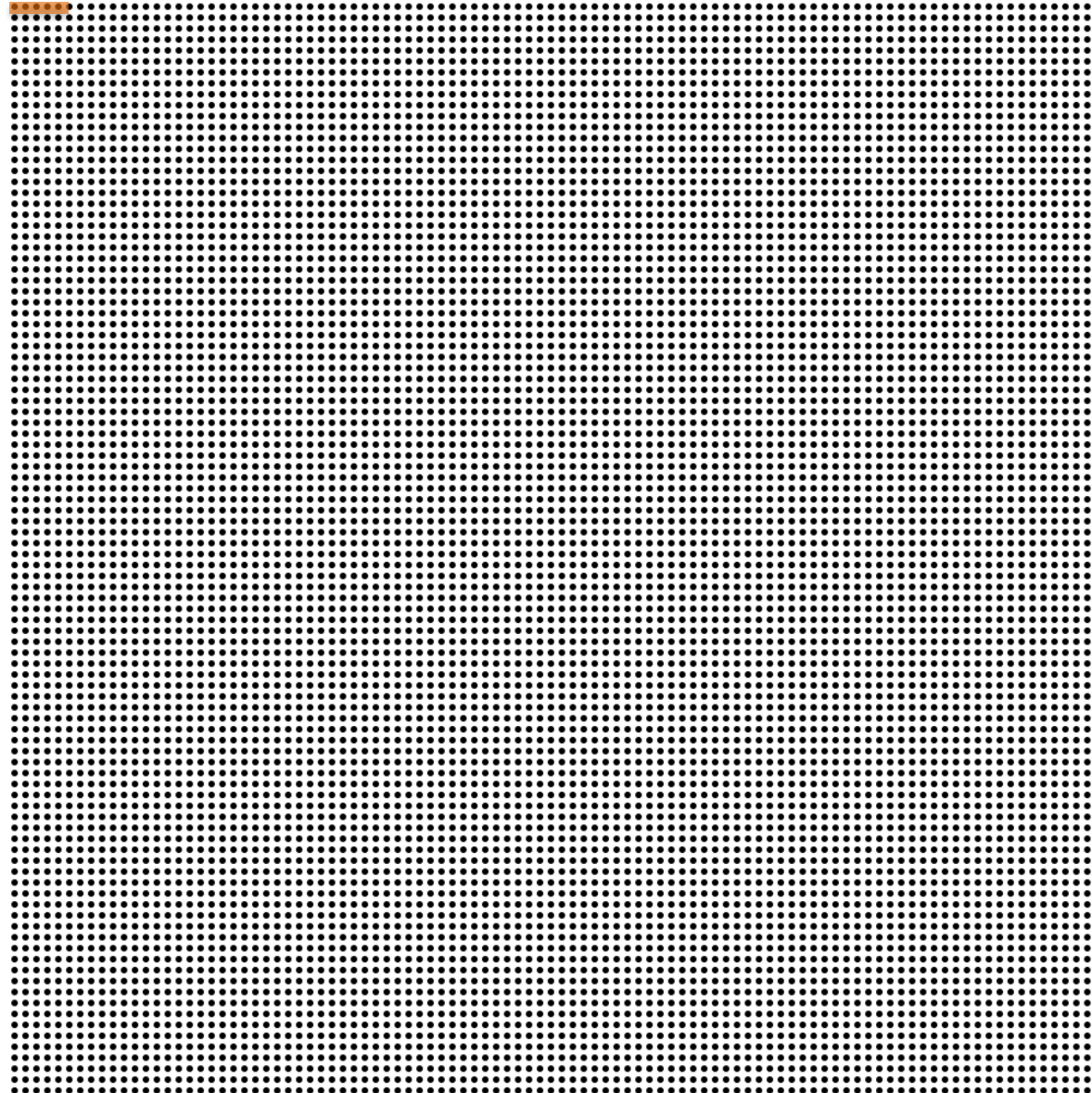

Heeft levende nierdonatie risico's?

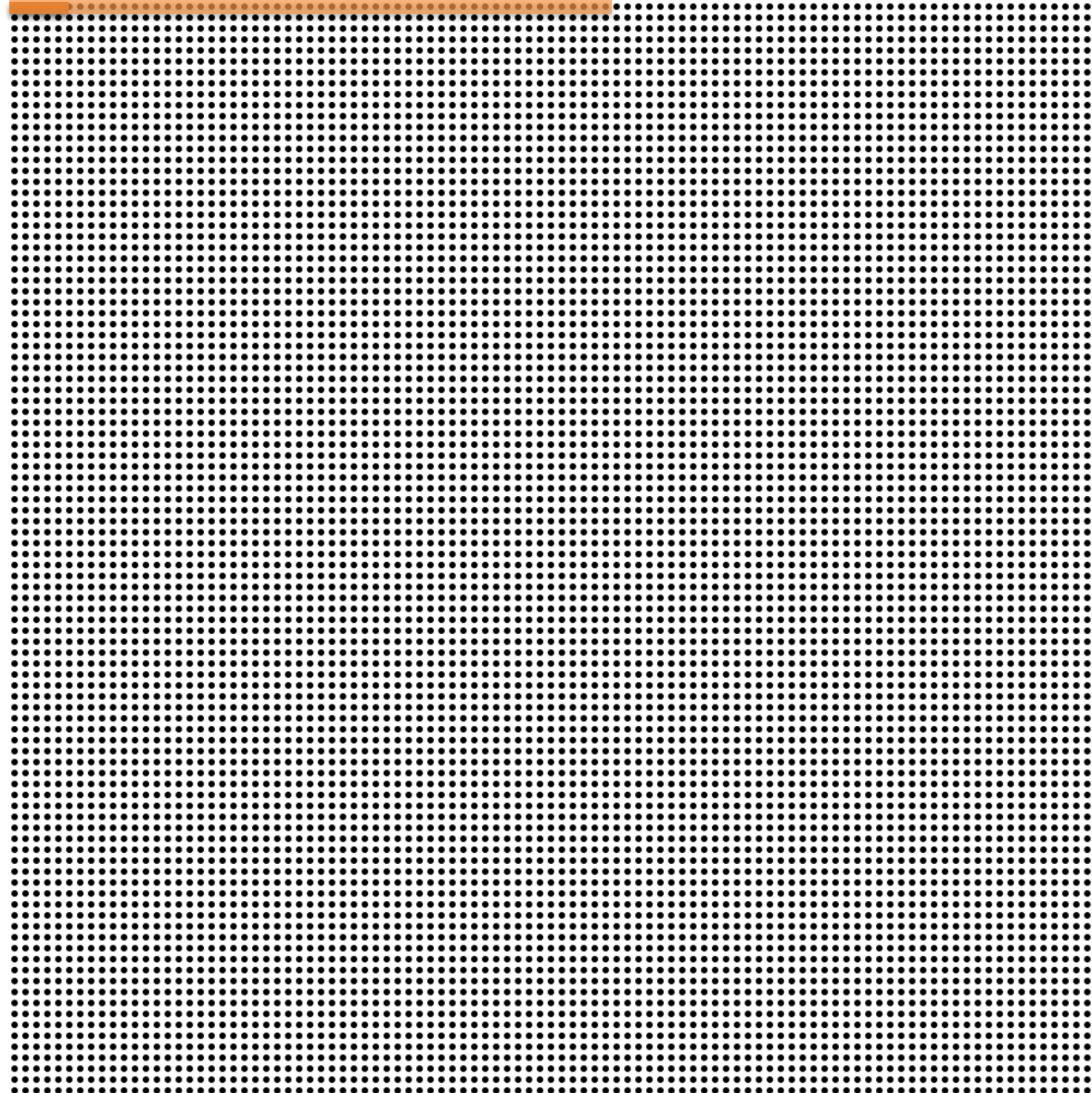
A Cumulative incidence of end-stage renal disease

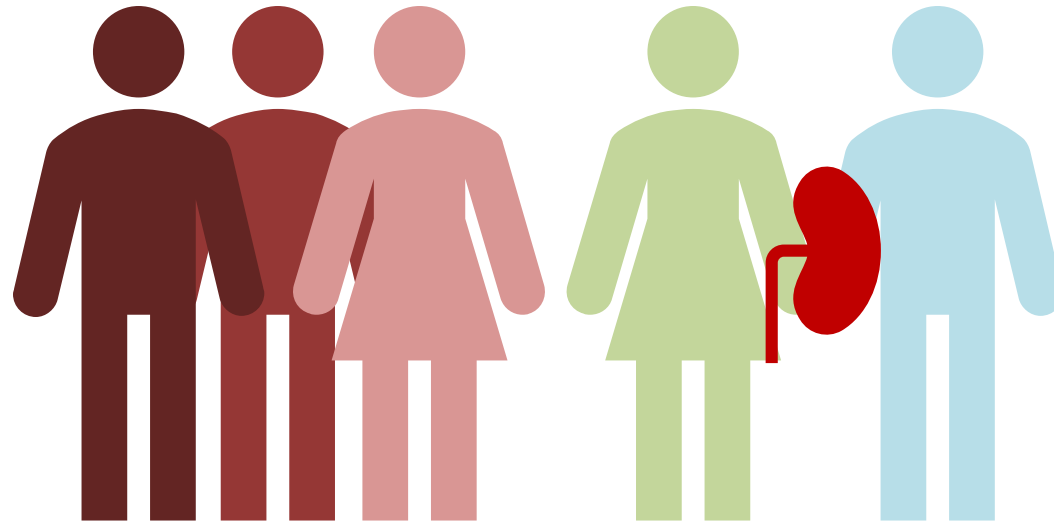
Heeft levende nierdonatie risico's?

Heeft levende nierdonatie risico's?

Heeft levende nierdonatie risico's?

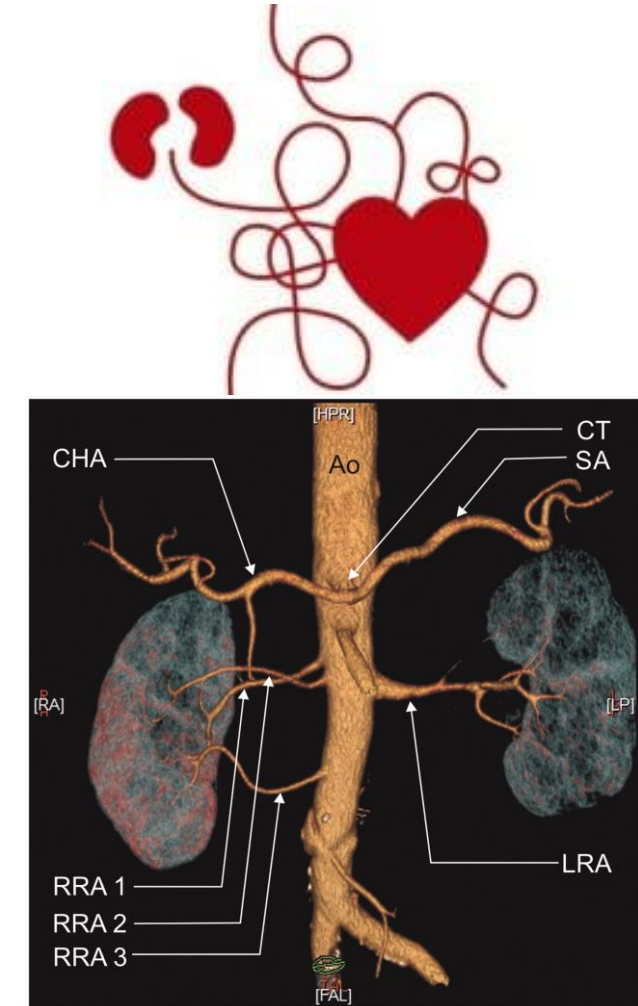

Screening voor nierdonatie

Samen (donor, chirurg, nefroloog, verpleegkundige, ondersteuners) beslissen over een “acceptabel klein risico”.

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten
2. Risico op hart- en vaatziekten
3. Risico op nierziekte in de toekomst
4. Kan het wel, praktisch/anatomisch?
5. Wil ik (de donor) het wel?

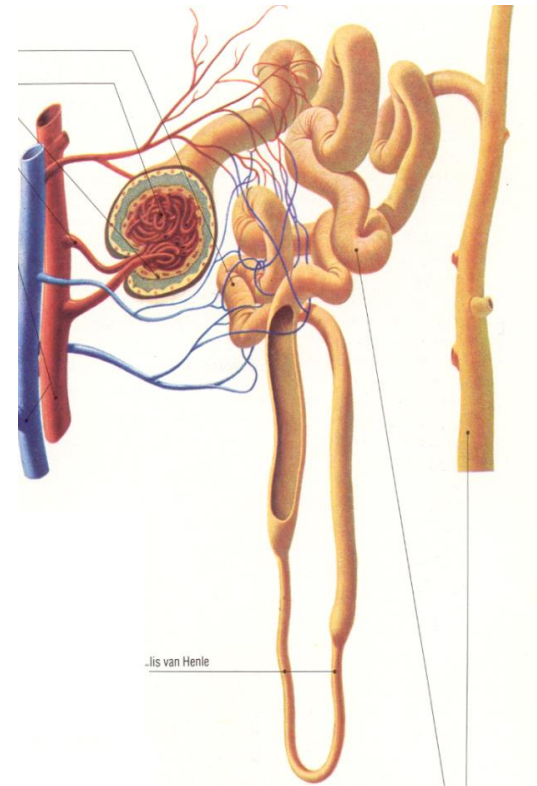
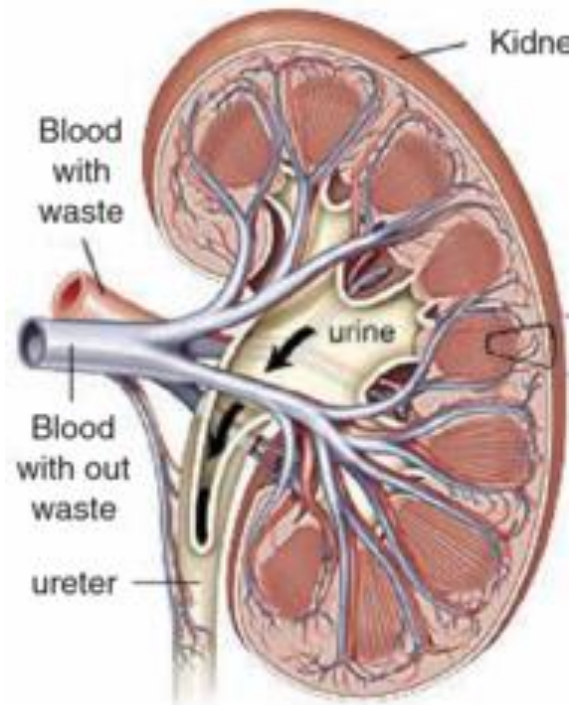

1. Nierfunctie meten

- *Water uitplassen*
- *Afvalstoffen kwijtraken*
- *Zout(en) en elektrolyten regelen*
- *Hormonen en vitamines maken*

Screening voor nierdonatie

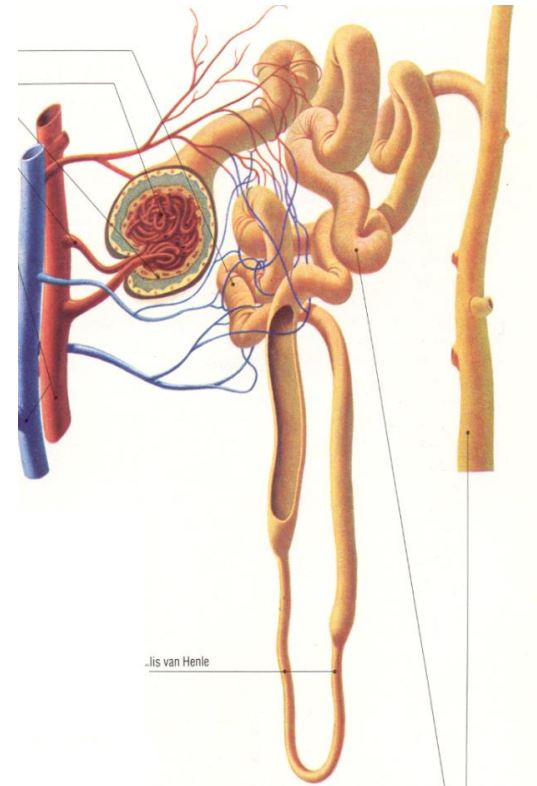
1. Nierfunctie meten

“De Nierfunctie” is meestal de GFR

Screening voor nierdonatie

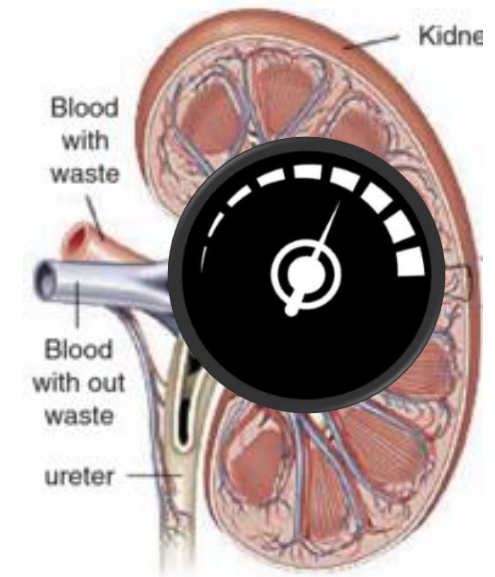
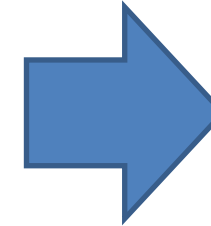
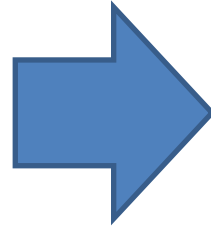
1. Nierfunctie meten

Kreatinine: van je spier naar je nier

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten

$$GFR = 141 \times \min(Scr/k, 1)^{\alpha} \times \max(Scr/k, 1)^{-1.209} \times 0.993^{Age} \times 1.018[\text{if female}] \times 1.159[\text{if black}]$$

$$\kappa = 0.7 \text{ if female}$$
$$\kappa = 0.9 \text{ if male}$$

$$\alpha = -0.329 \text{ if female}$$
$$\alpha = -0.411 \text{ if male}$$

min = The minimum of Scr/k or 1
max = The maximum of Scr/k or 1

Scr = serum creatinine (mg/dL)

Het getalletje: “de Nierfunctie”

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten

Screening voor nierdonatie

Nierfunctie (eGFR in ml/min/ 1,73 m ²)			Albuminurie stadia (albumine/creatinine ratio in mg/mmol)		
			A1	A2	A3
Stadium	Beschrijving		Normaal	Matig verhoogd	Ernstig verhoogd
			< 3	3-30	> 30
G1	Normaal of hoog	≥ 90			
G2	Mild afgenomen	60-89			
G3a	Mild tot matig afgenomen	45-59			
G3b	Matig tot ernstig afgenomen	30-44			
G4	Ernstig afgenomen	15-29			
G5	Nierfalen	< 15			

Legenda	Risicoschatting	Prevalentie in de algemene bevolking
	Geen chronische nierschade	88%
	Mild verhoogd risico	9,2%
	Matig verhoogd risico	2,0%
	Sterk verhoogd risico	< 1%

Screening voor nierdonatie

			Albuminurie stadia (albumine/creatinine ratio in mg/mmol)		
Nierfunctie (eGFR in ml/min/ 1,73 m ²)			A3		
Stadium	Beschrijving		Normaal	Matig verhoogd	Ernstig verhoogd
			< 3	3-30	> 30
G1	Normaal of hoog	≥ 90	Green	Yellow	Orange
G2	Mild afgenomen	60-89	Green	Yellow	Orange
G3a	Mild tot matig afgenomen	45-59	Yellow	Orange	Red
G3b	Matig tot ernstig afgenomen	30-44	Orange	Red	Red
G4	Ernstig afgenomen	15-29	Red	Red	Red
G5	Nierfalen	< 15	Red	Red	Red

Legenda	Risicoschatting	Prevalentie in de algemene bevolking
	Geen chronische nierschade	88%
	Mild verhoogd risico	9,2%
	Matig verhoogd risico	2,0%
	Sterk verhoogd risico	< 1%

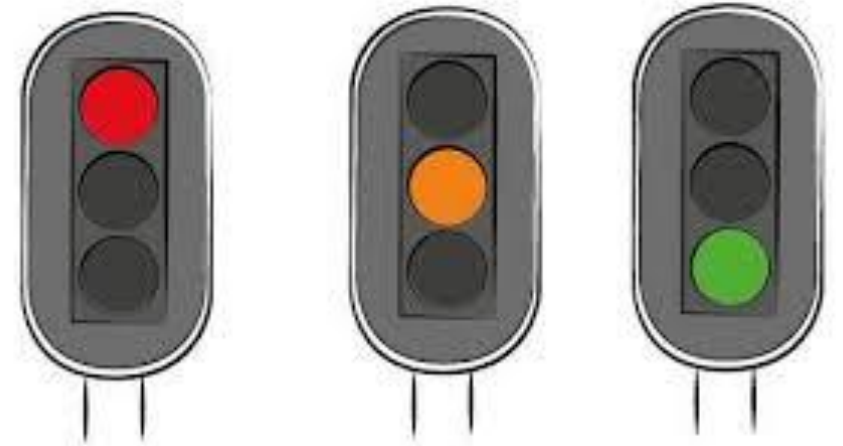
Screening voor nierdonatie

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor:

- Vrouw, 75 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 78 met cystenieren.
- Echtgenoot wordt behandeld met hemodialyse, levert conditie in.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-0-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 99 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor:

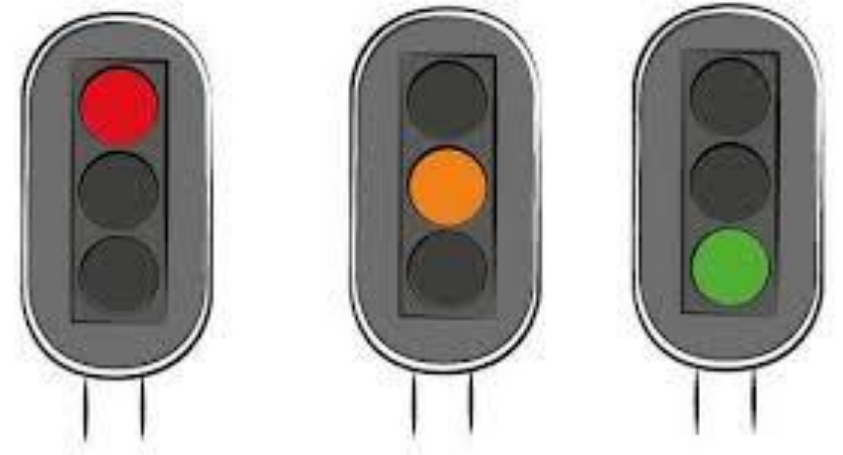
- Vrouw, 75 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 78 met cystenieren.
- Echtgenoot wordt behandeld met hemodialyse, levert conditie in.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-0-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 99 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor:

- Vrouw, 75 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 78 met cystenieren.
- Echtgenoot wordt behandeld met hemodialyse, levert conditie in.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - ABO-compatibel, HLA mismatch 0-0-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie **84** mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring **89** mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk

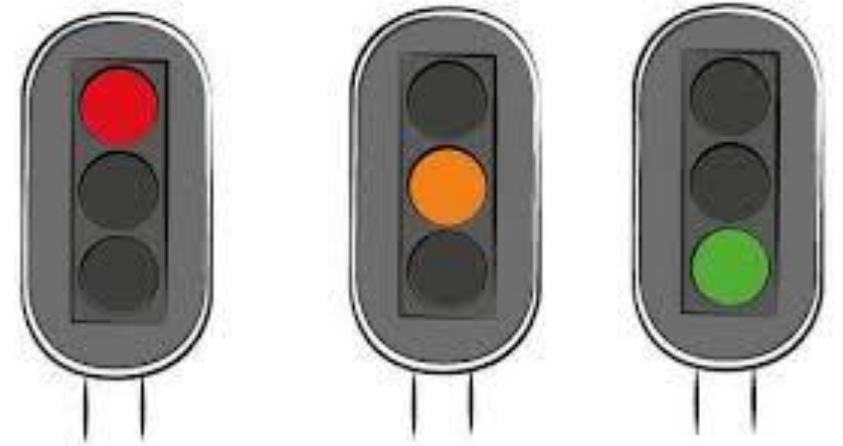
Screening voor nierdonatie

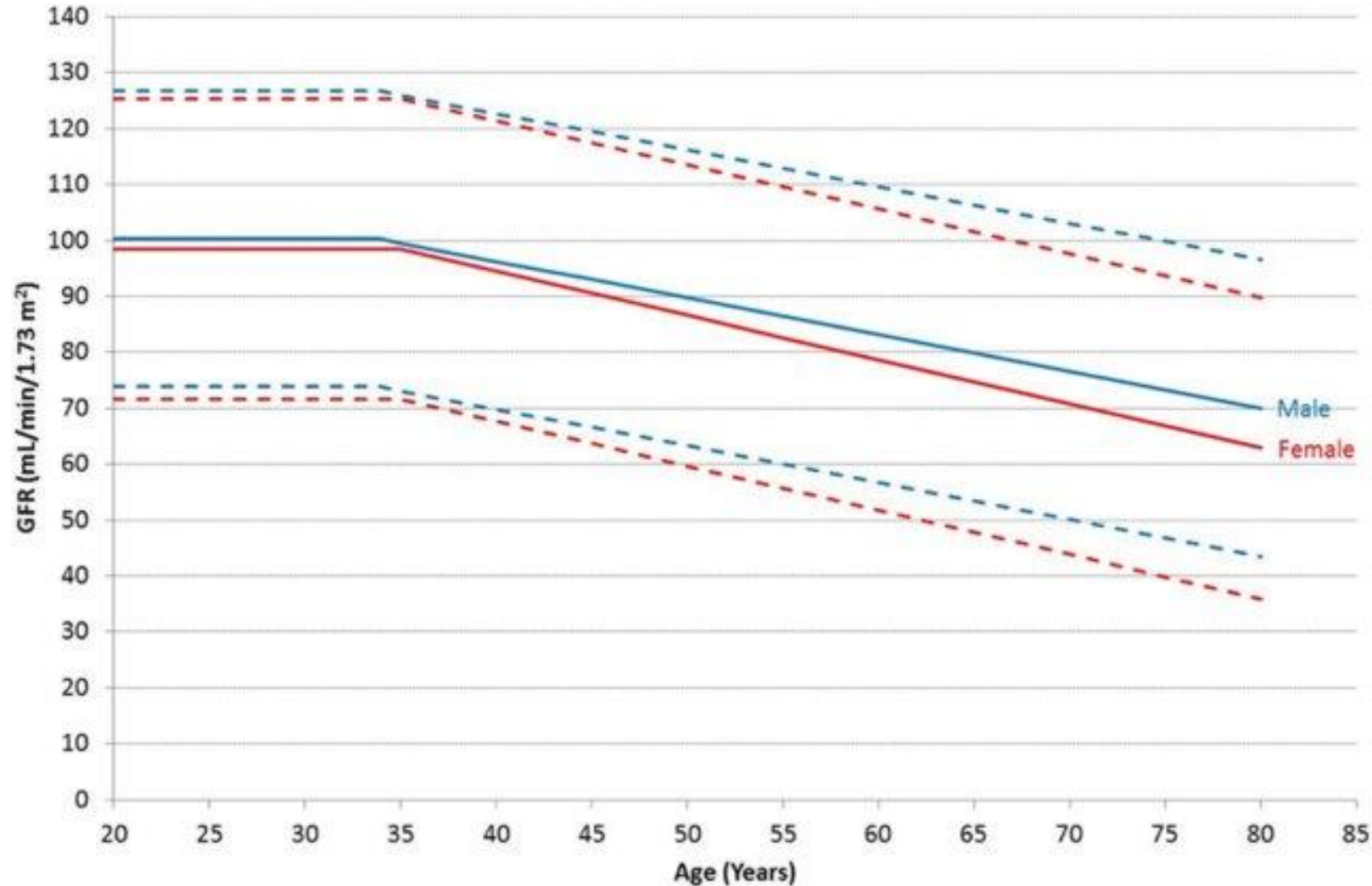
Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor:

- Vrouw, 75 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 78 met cystenieren.
- Echtgenoot wordt behandeld met hemodialyse, levert conditie in.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-0-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie **84** mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring **89** mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk

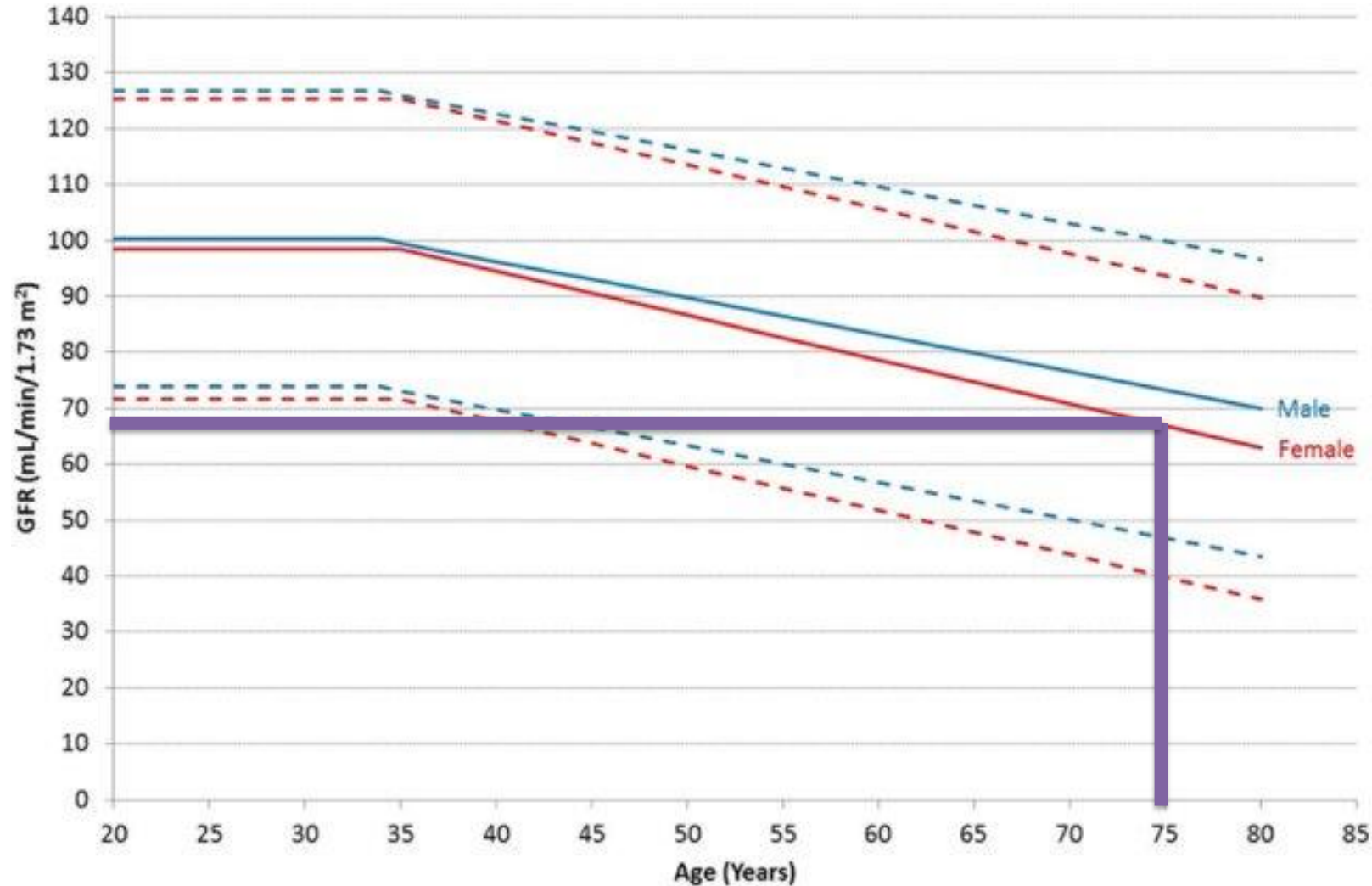
Screening voor nierdonatie

Fenton, A., Montgomery, E., Nightingale, P. et al. Glomerular filtration rate: new age- and gender-specific reference ranges and thresholds for living kidney donation. *BMC Nephrol* **19**, 336 (2018).

Screening voor nierdonatie

Nierfunctie
67

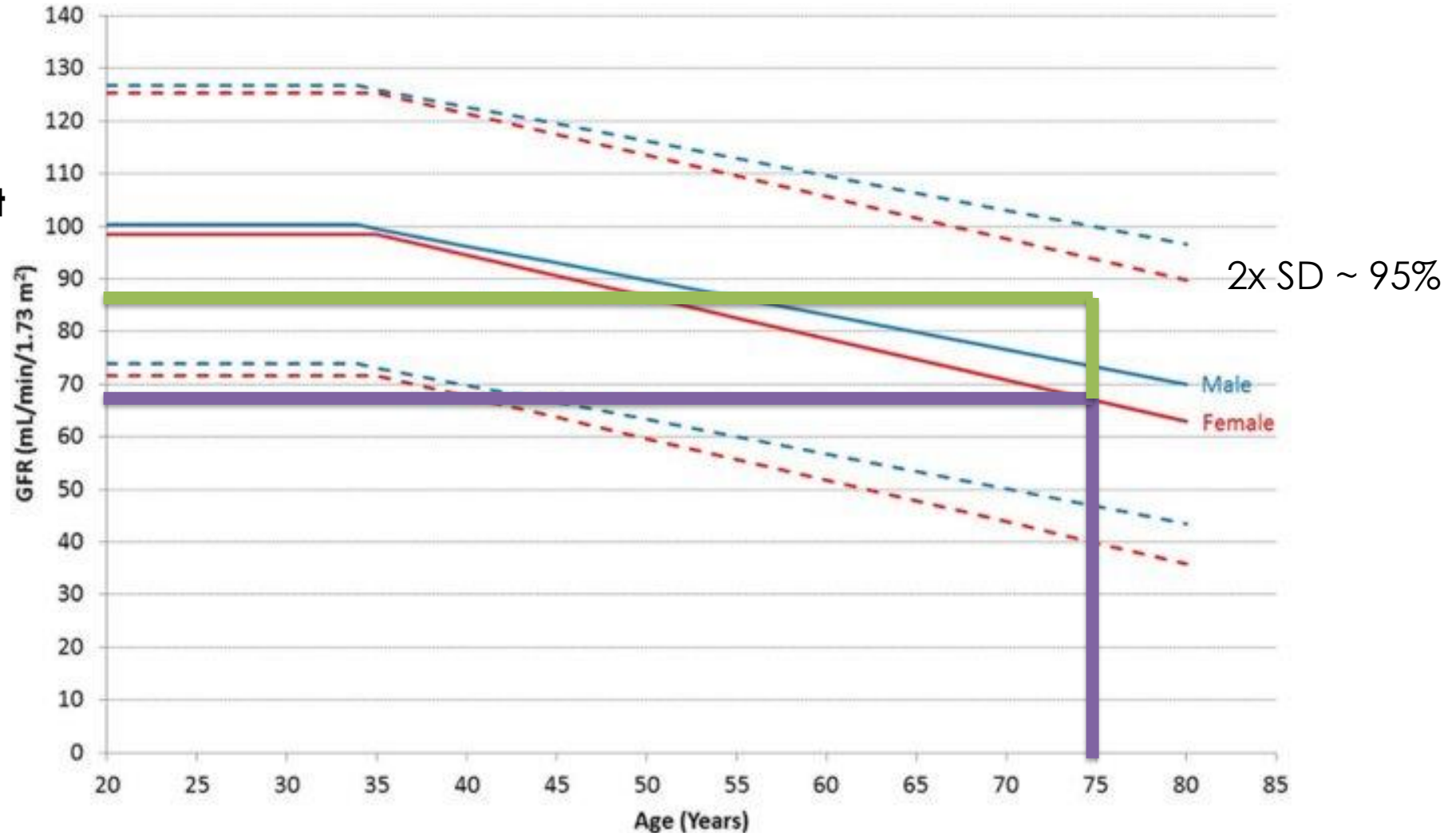
Screening voor nierdonatie

Donorkandidaat

84

Nierfunctie

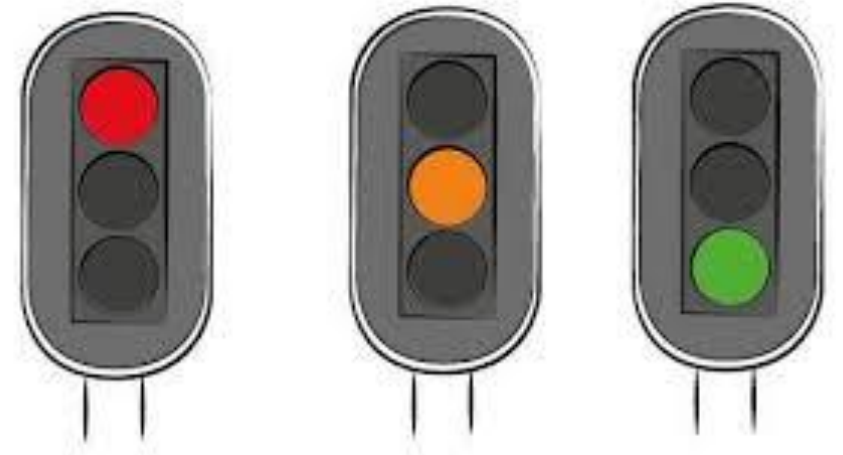
67

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor:

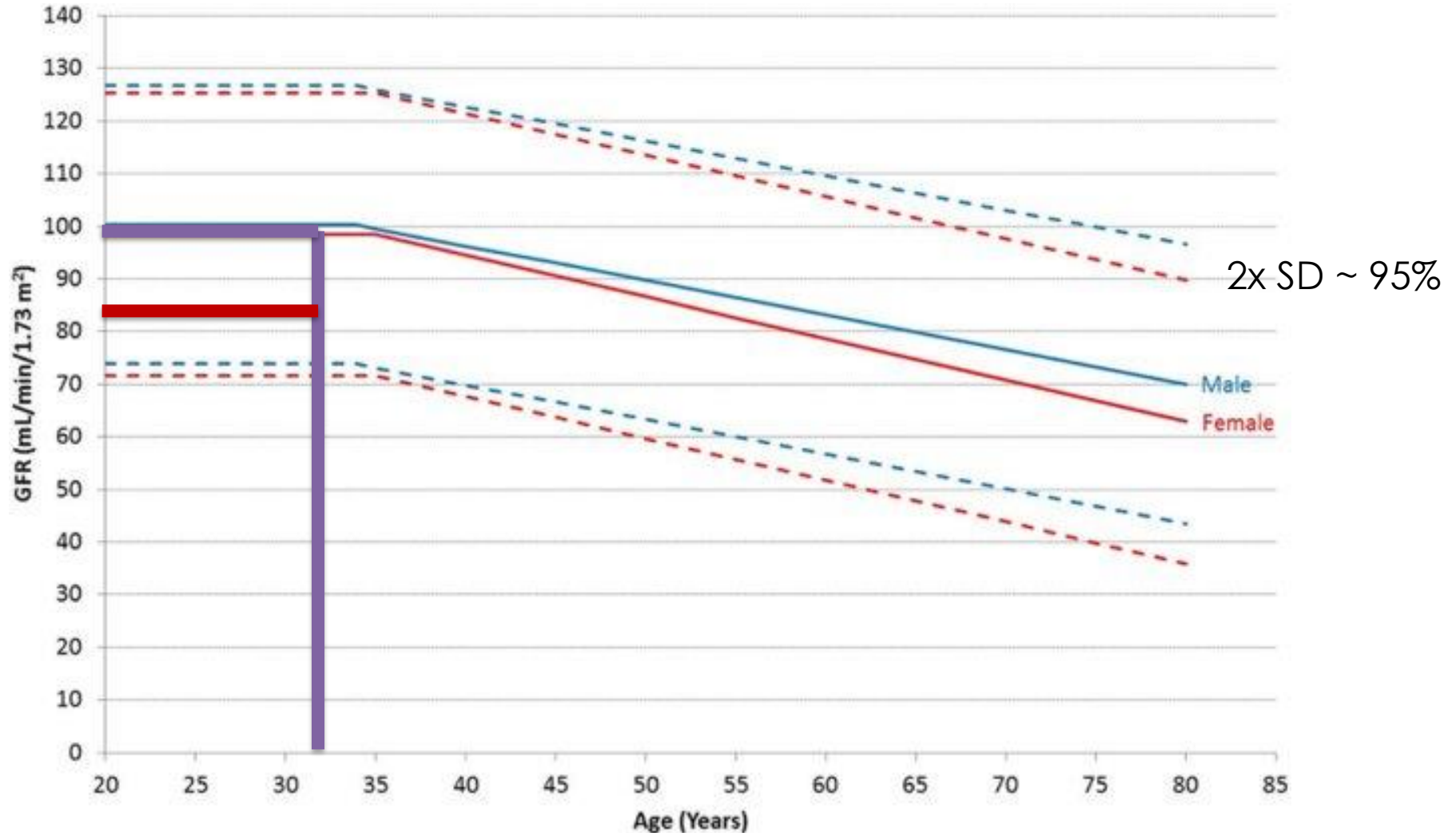
- Vrouw, 33 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 33 met cystenieren.
- Echtgenoot wordt behandeld met hemodialyse, levert conditie in.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-0-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 84 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 89 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk

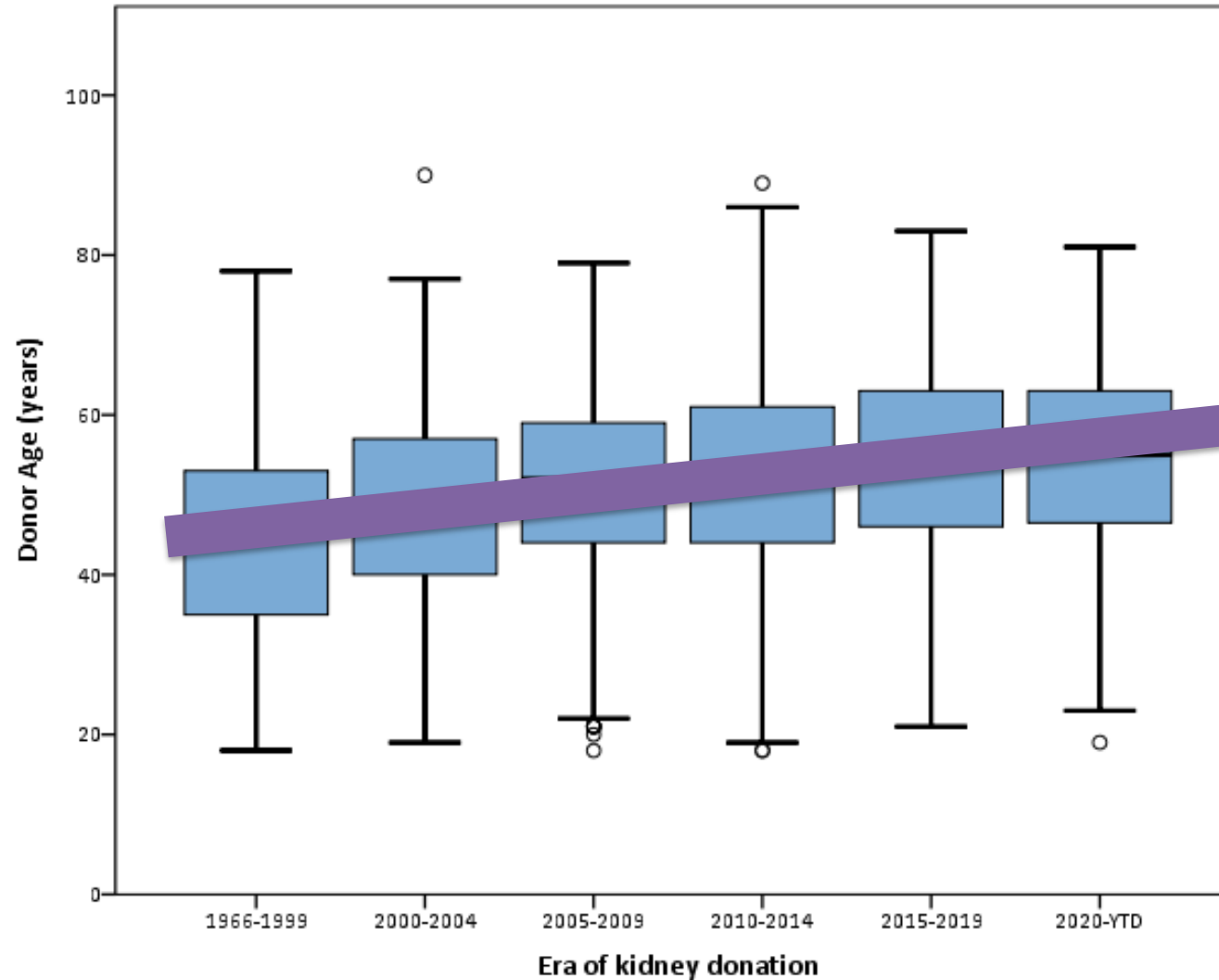
Screening voor nierdonatie

Nierfunctie
99

Donorkandidaat
84

Screening voor nierdonatie

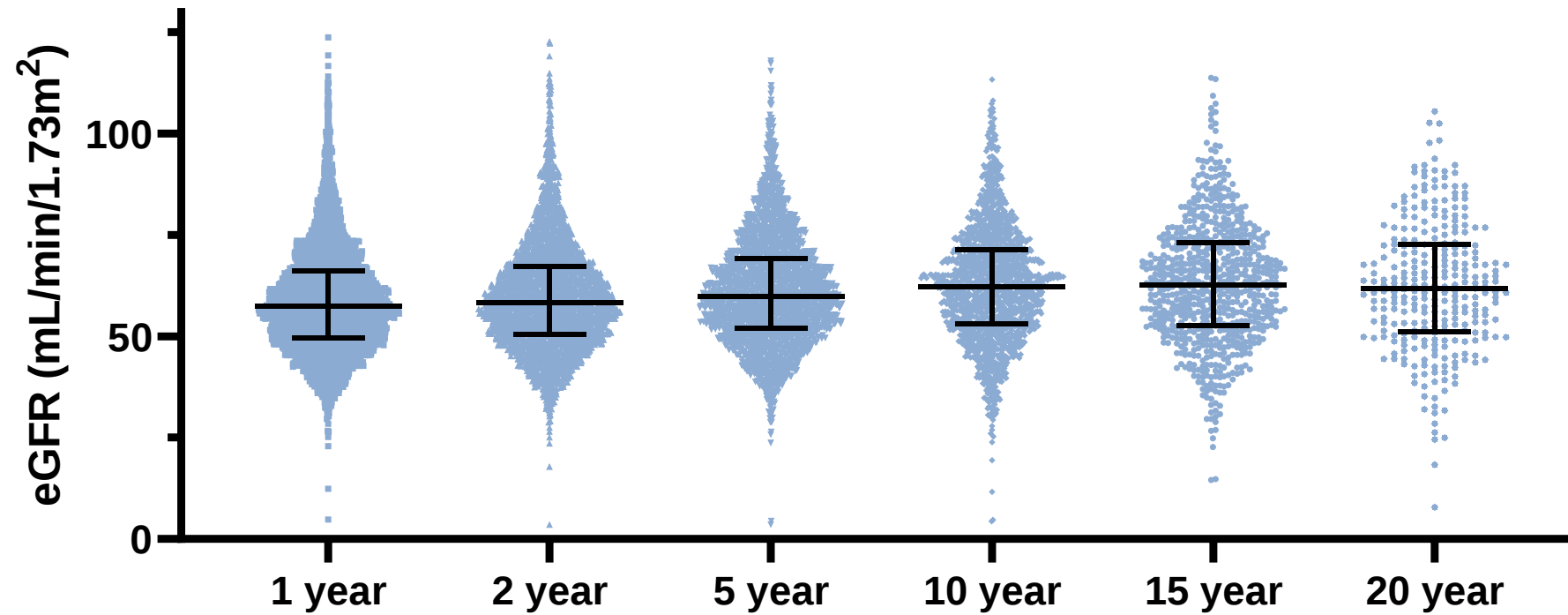

Screening voor nierdonatie

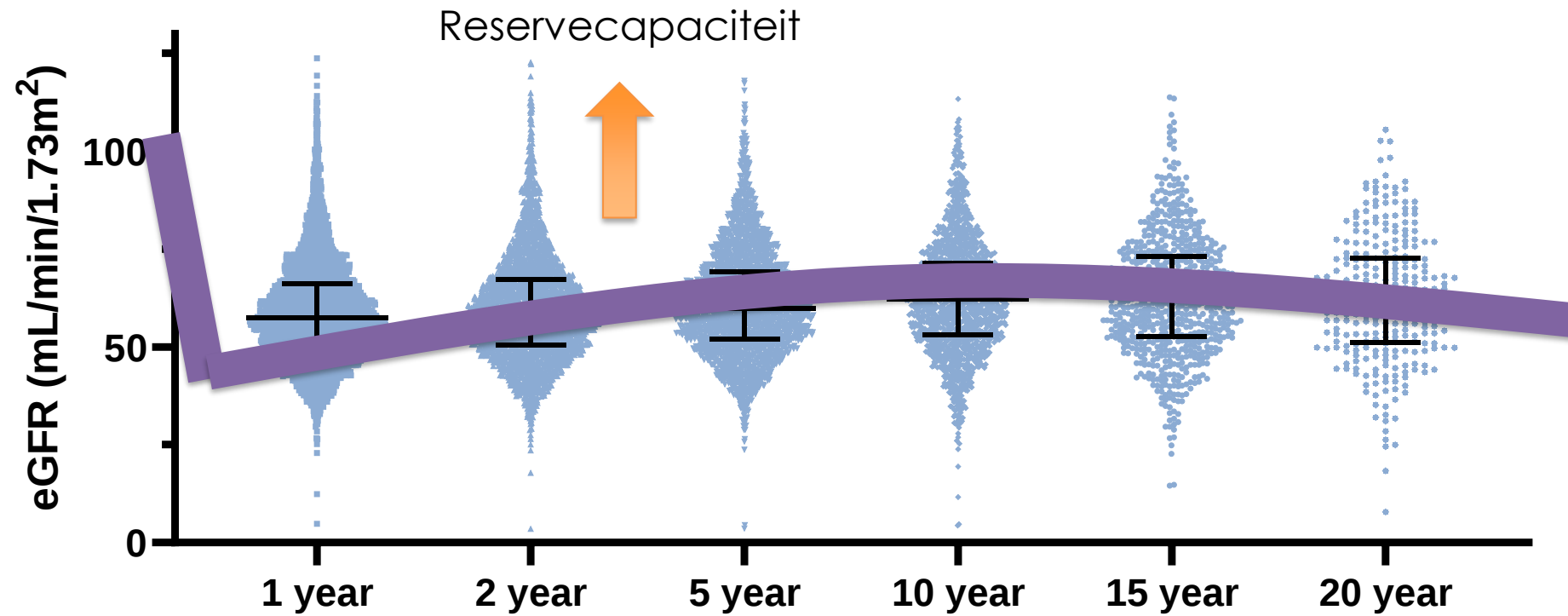
1. Nierfunctie meten

- *Samen kiezen welk risico acceptabel is*

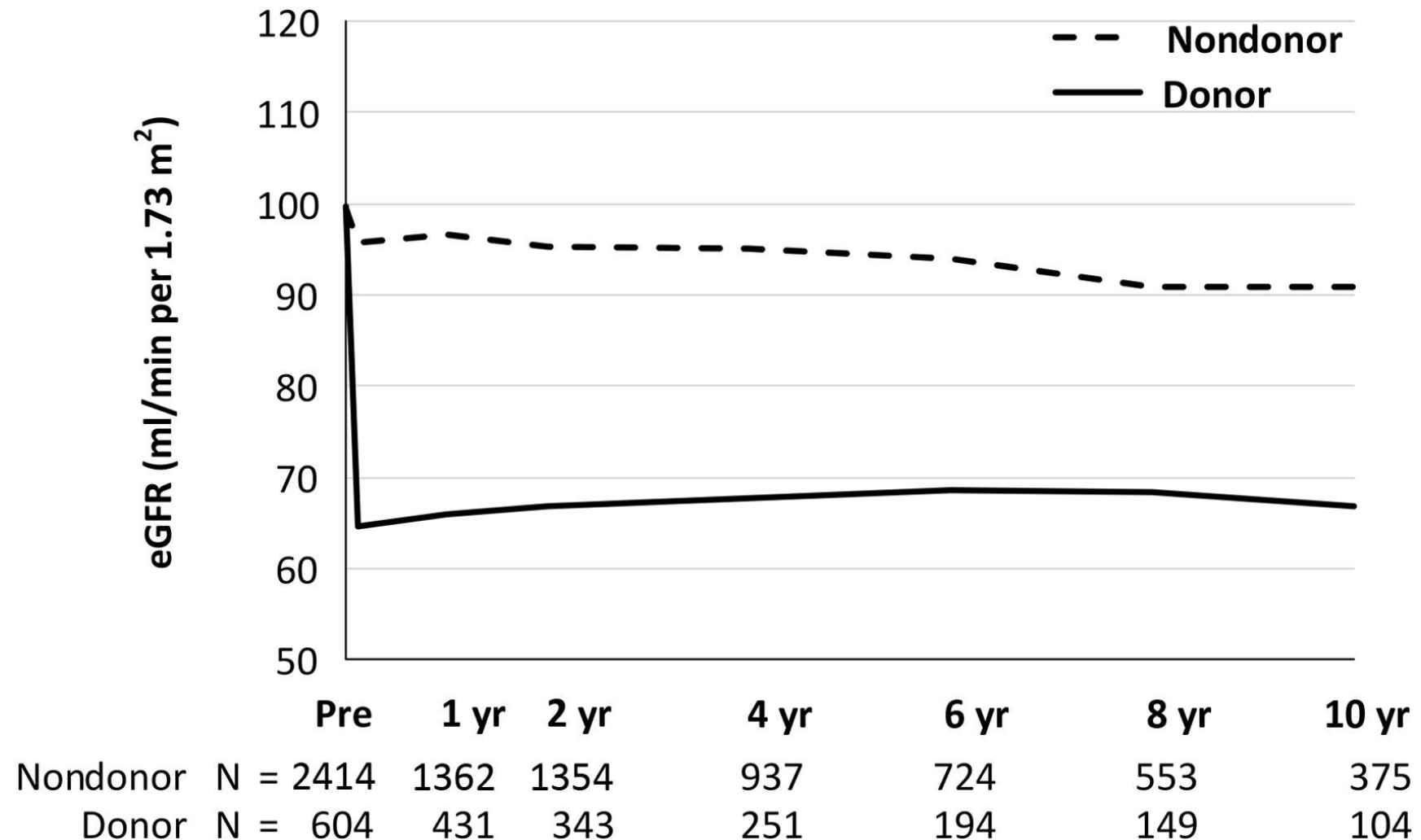
Nierfunctie na nierdonatie

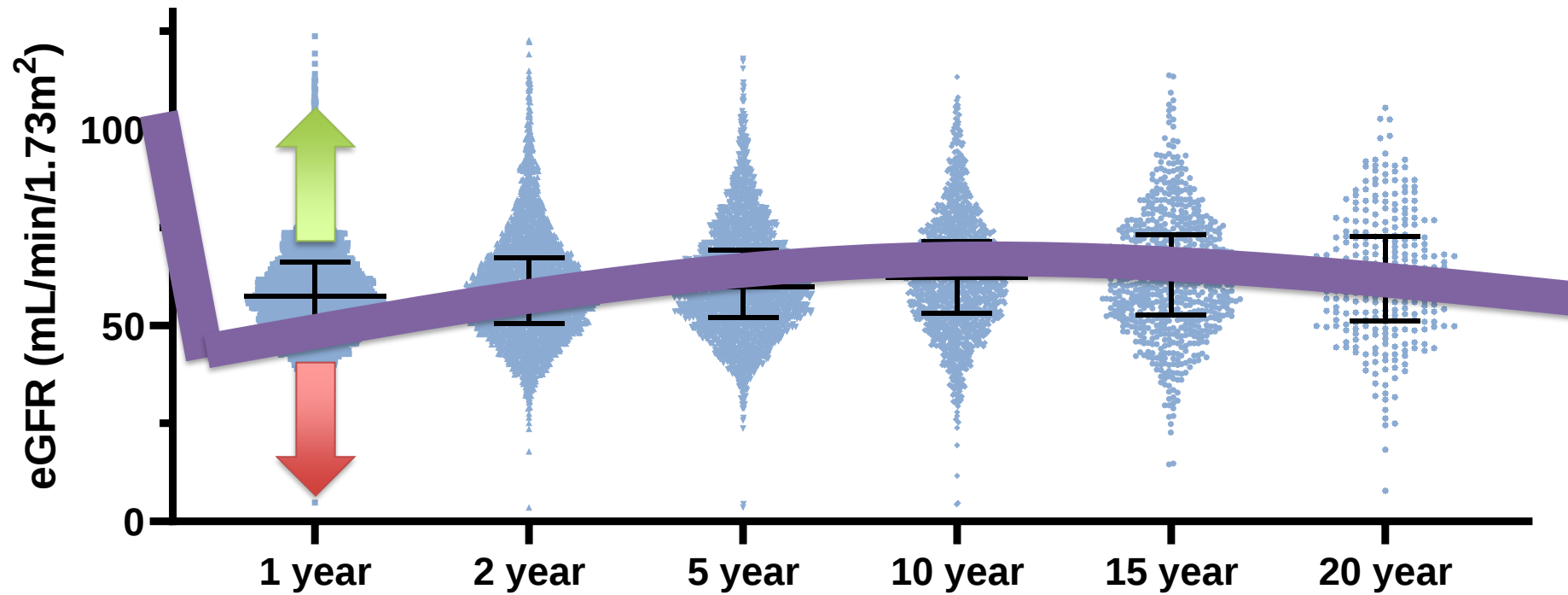
Nierfunctie na nierdonatie

Nierfunctie na nierdonatie

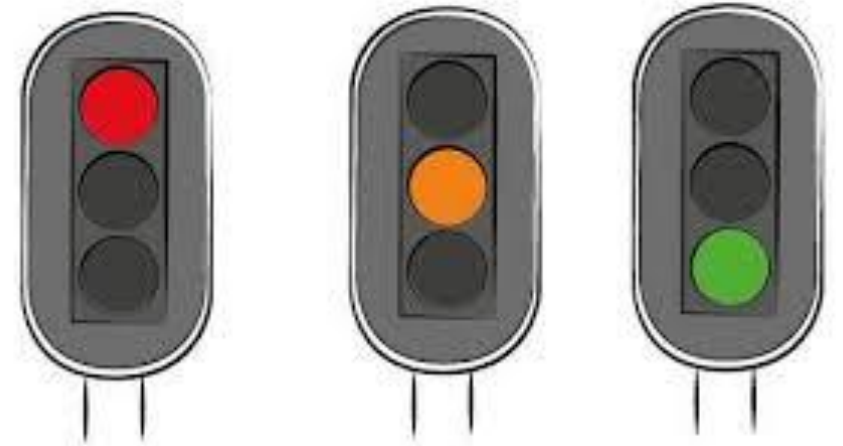
Nierfunctie na nierdonatie

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 2:

- Vrouw, 40 jaar, wil doneren aan broer van 38 met cystenieren.
- Broer is nog niet in dialyse, eGFR 14 mL/min/1.73m². Milde klachten.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Gebruikt enalapril voor hoge bloeddruk

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 2:

- Vrouw, 40 jaar, wil doneren aan broer van 38 met cystenieren.
- Broer is nog niet in dialyse, eGFR 14 mL/min/1.73m². Milde klachten.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Gebruikt enalapril voor hoge bloeddruk

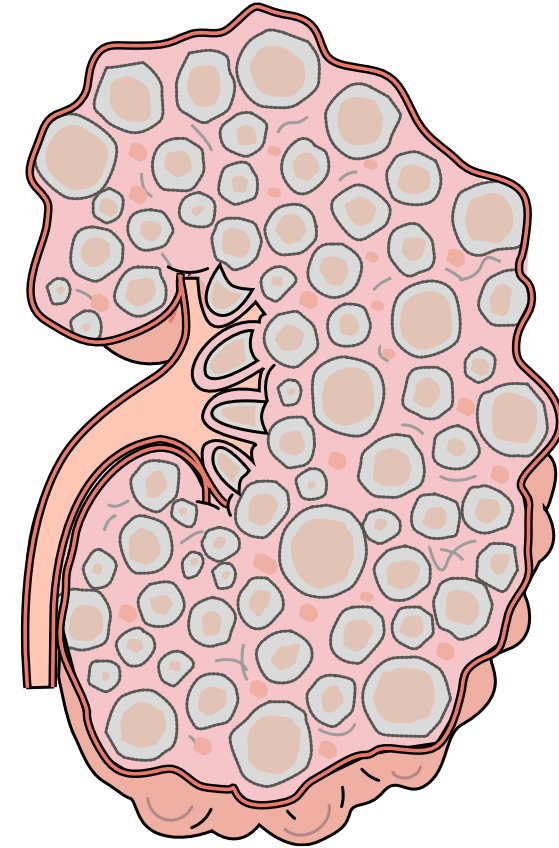
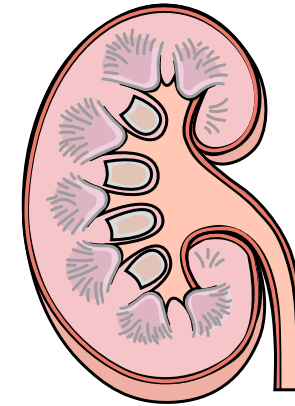

Cystenieren (ADPKD)

Cystenieren is meest voorkomende erfelijke nierziekte.

- Erft over van ouder op kind
- Cystegroei in nieren, nierweefsel kapot
- 50% heeft nierfalen voor 70^e jaar

- Meer weten over familie
- Echografie
- CT scan of MRI scan
- Soms genetisch onderzoek

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

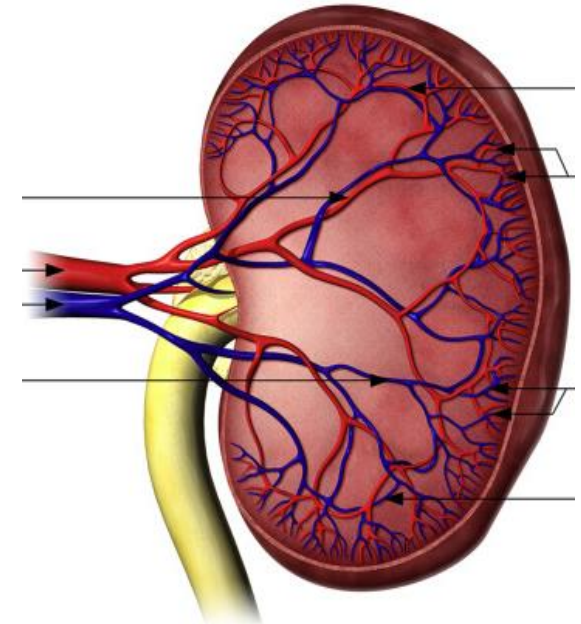
Donor 2:

- Vrouw, 40 jaar, wil doneren aan **broer van 38 met cystenieren.**
- Broer is nog niet in dialyse, eGFR 14 mL/min/1.73m². Milde klachten.
- Keuring ontvanger: geen bezwaren
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Gebruikt **enalapril voor hoge bloeddruk**

Hoge bloeddruk

- Nieren regelen bloeddruk
- Hoge bloeddruk beschadigt nieren
 - 2^e oorzaak van nierziekten
 - Risicofactor in donoren
- Hoge bloeddruk slecht voor hart- en vaten

Hoge bloeddruk

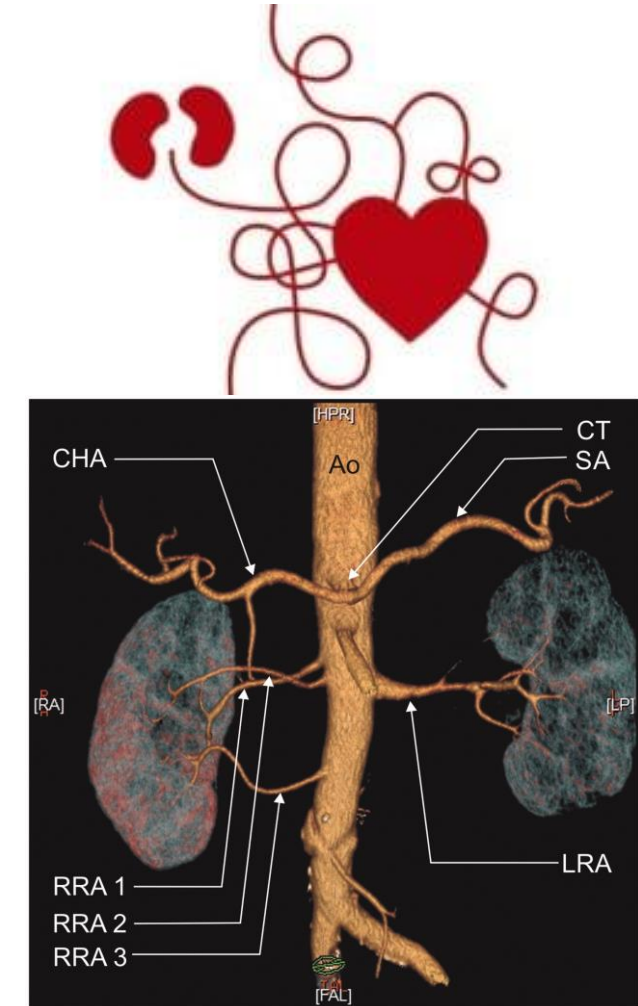
- Bloeddruk gaat omhoog als je ouder wordt
- Studie in mei 2024: donatie leidt niet tot hoge bloeddruk

Hoge bloeddruk

- Goed gereguleerde bloeddruk waarschijnlijk geen bezwaar
 - Behalve bij andere risicofactoren
- Maximaal 2 medicijnen tegen bloeddruk
- Maar: vrij jong voor hoge bloeddruk

Screening voor nierdonatie

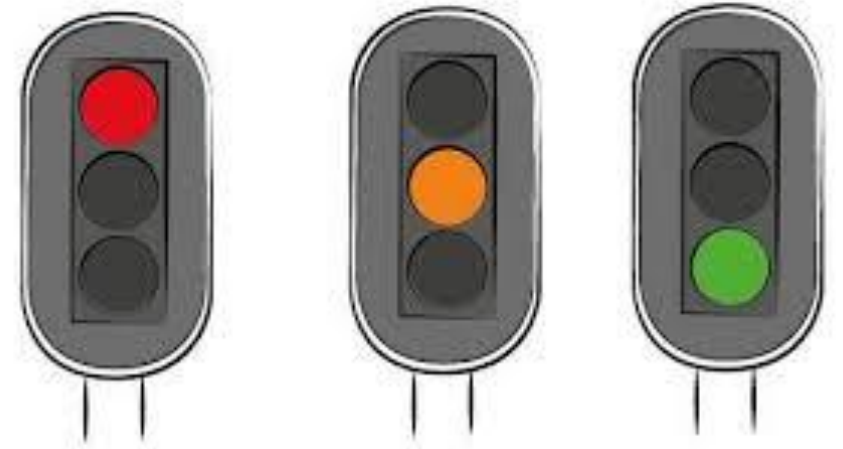
1. Nierfunctie meten
2. Risico op hart- en vaatziekten
3. Risico op nierziekte in de toekomst
4. Kan het wel, praktisch/anatomisch?
5. Wil ik (de donor) het wel?

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 3:

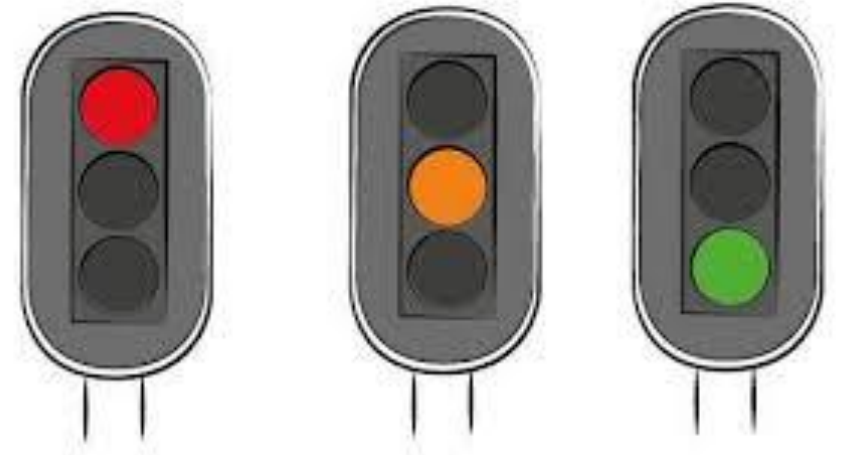
- Vrouw, 45 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 48 met kleppen in de plasbuis en hoge bloeddruk.
- Echtgenoot nog niet in dialyse, slechte eetlust, veel pillen.
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk
 - BMI 34 kg/m²

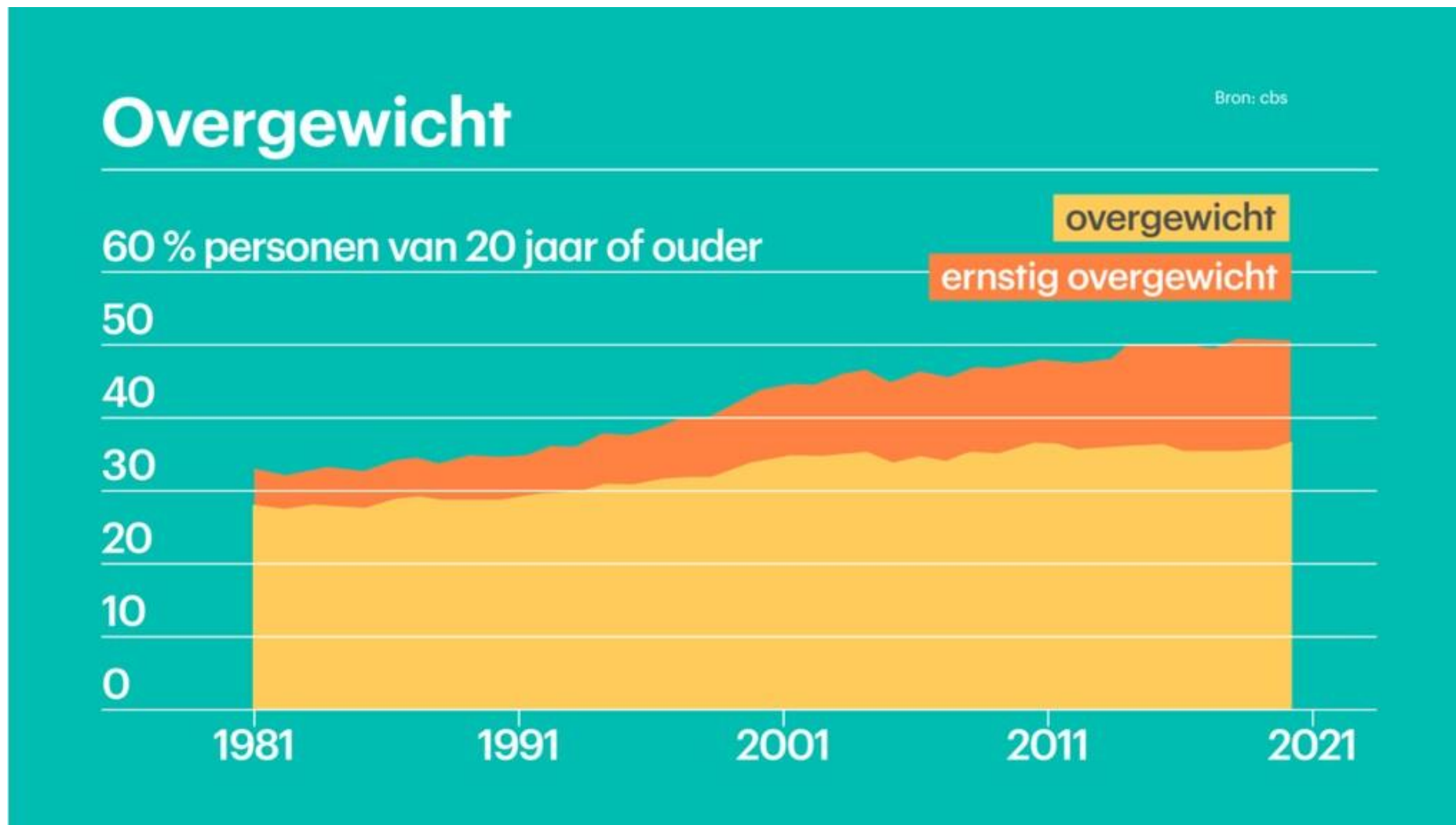
Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 3:

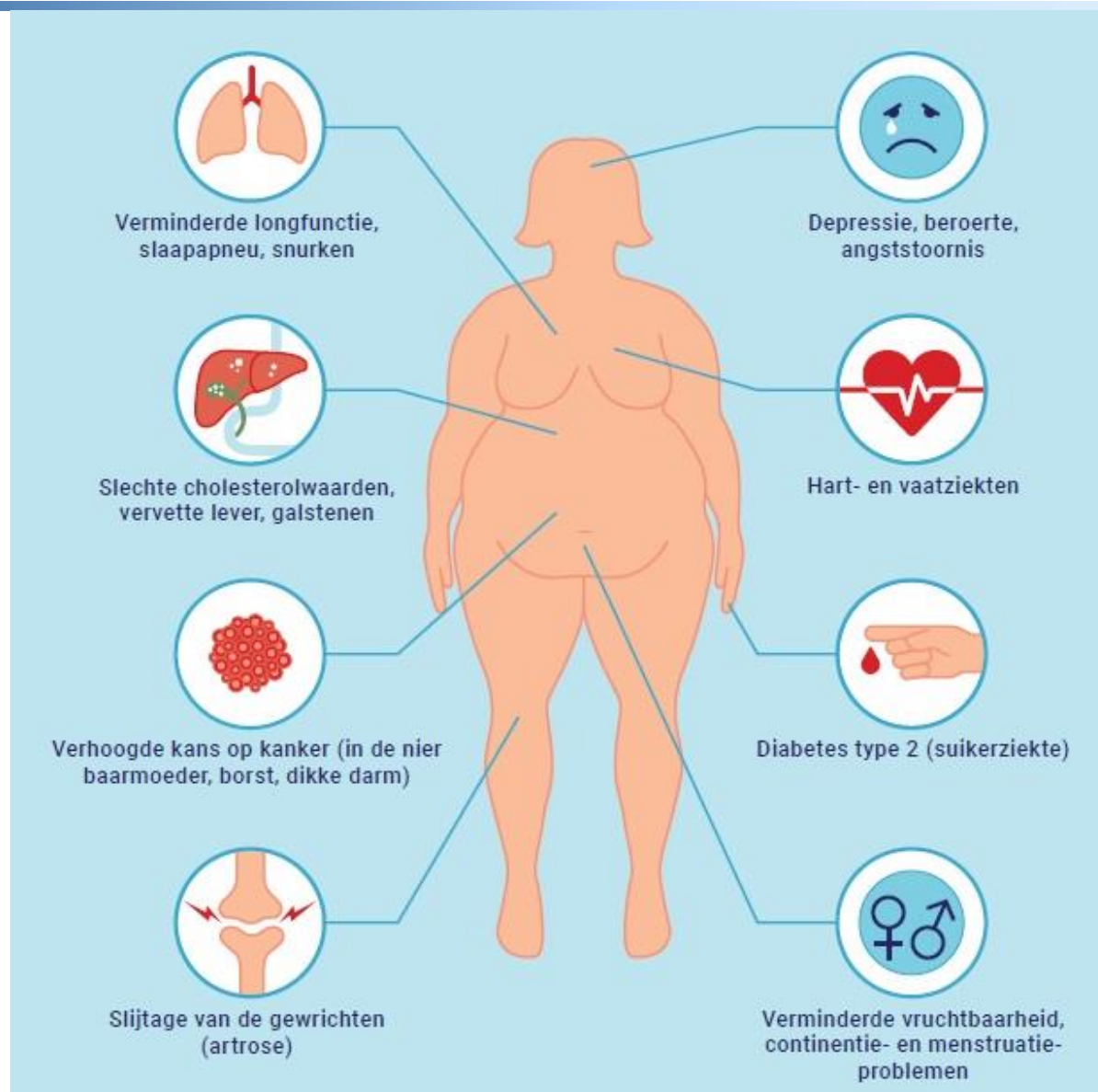
- Vrouw, 45 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 48 met kleppen in de plasbuis en hoge bloeddruk.
- Echtgenoot nog niet in dialyse, slechte eetlust, veel pillen.
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk
 - BMI 34 kg/m²

Overgewicht

Overgewicht

Overgewicht

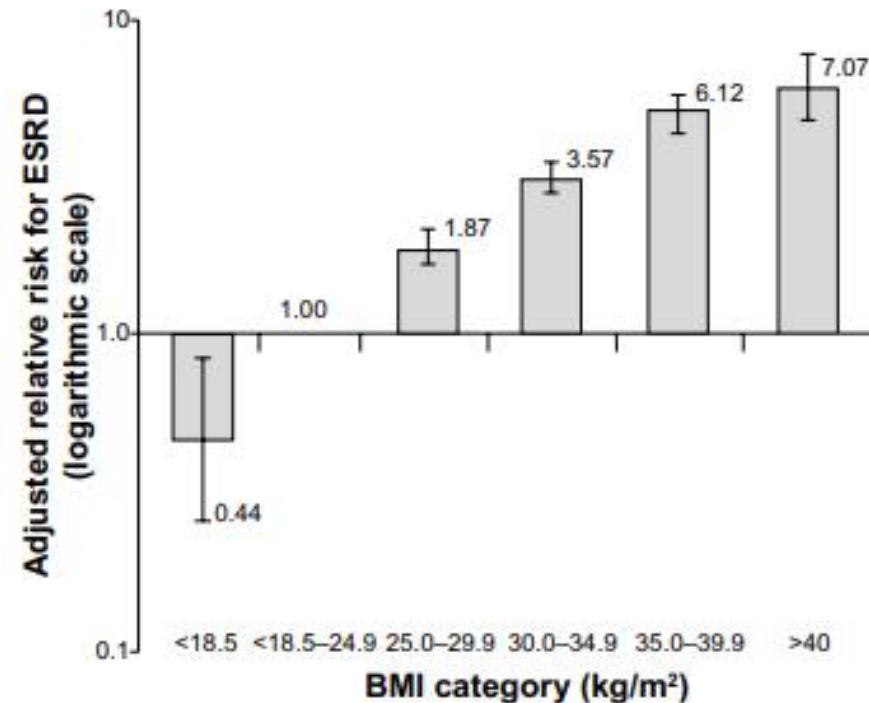
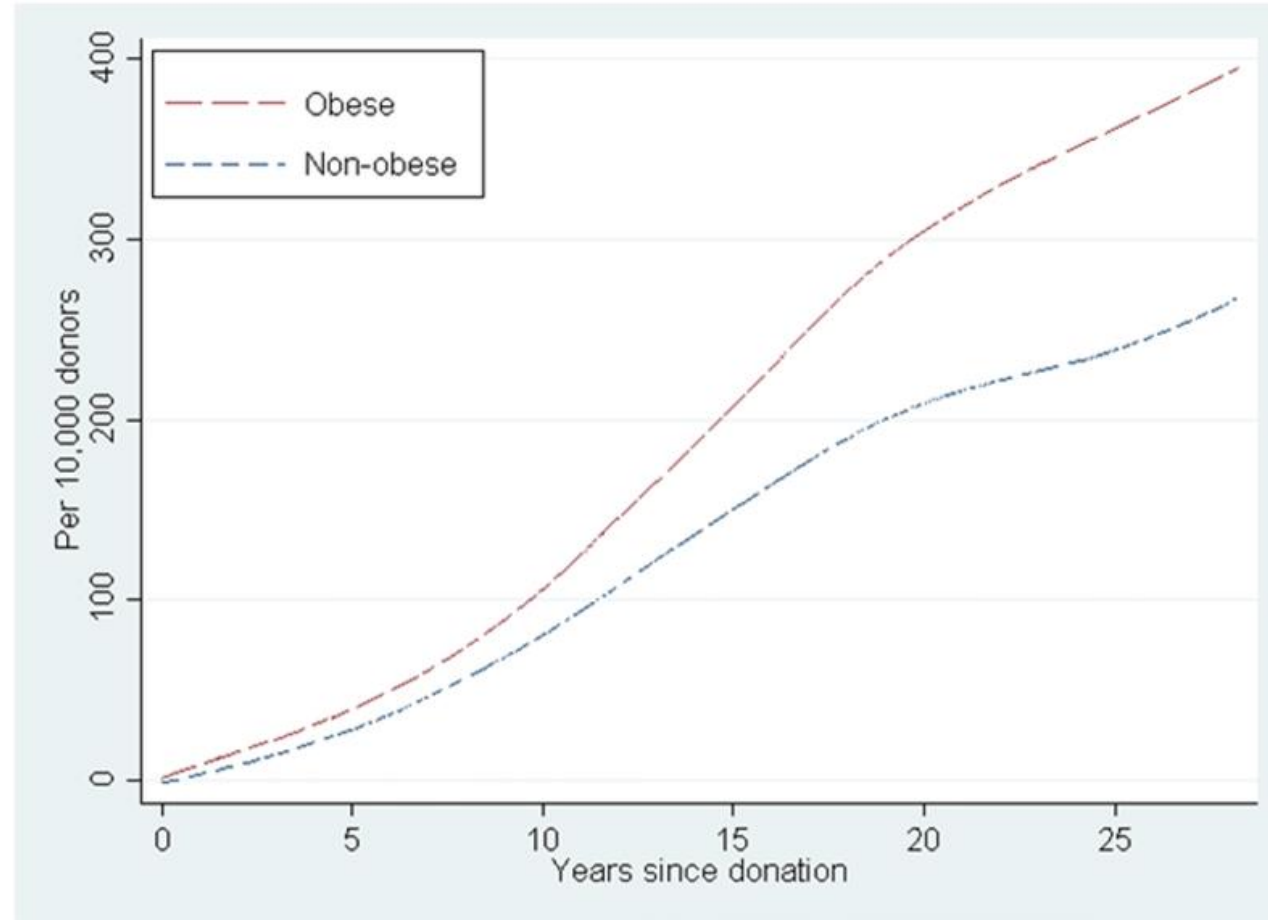

Figure 1 Adjusted relative risk for end-stage renal disease (ESRD) by body mass index (BMI).

Notes: In this retrospective cohort study of 320,252 adults who were followed for 15 to 35 years, the rate of ESRD increased in a stepwise manner as BMI increased. This relationship was not affected by blood pressure levels or diabetes. The model was adjusted for age, sex, race, education level, smoking status, history of myocardial infarction, serum cholesterol level, proteinuria, hematuria, and serum creatinine level. Copyright © 2006. Adapted from Hsu CY, McCulloch CE, Iribarren C, Darbinian J, Go AS. Body mass index and risk for end-stage renal disease. *Ann Intern Med.* 2006;144(1):21-28.¹¹

Overgewicht

Obesity status	5-year	10-years	15-years	20-years
Obese (BMI ≥ 30 kg/m ²)	39.3	105.6	206.7	304.3
Non-obese (BMI < 30 kg/m ²)	28.2	80.3	150.0	280.9

Locke JE, Reed RD, Massie AB, MacLennan PA, Sawinski D, Kumar V, Snyder JJ, Carter AJ, Shelton BA, Mustian MN, Lewis CE, Segev DL. Obesity and long-term mortality risk among living kidney donors. *Surgery*. 2019 Aug;166(2):205-208

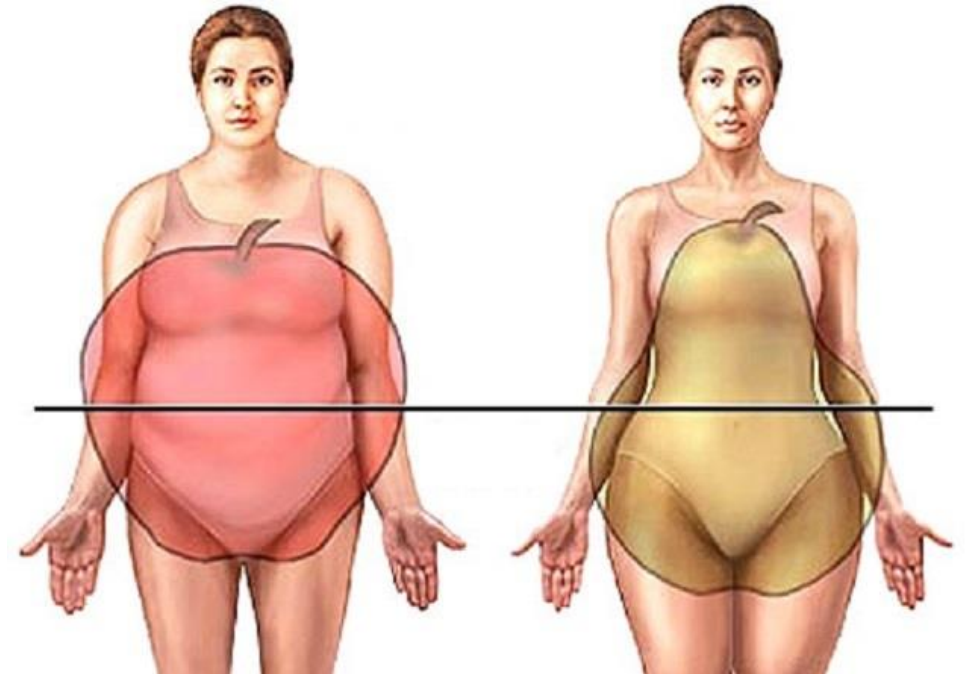
Overgewicht

- Overgewicht komt veel voor
- Overgewicht gaat samen met verhoogde risico's
 - Operatierisico verhoogd
 - Lange termijn gezondheidsrisico's
 - Risico op nierziekte

Overgewicht

Veel vragen

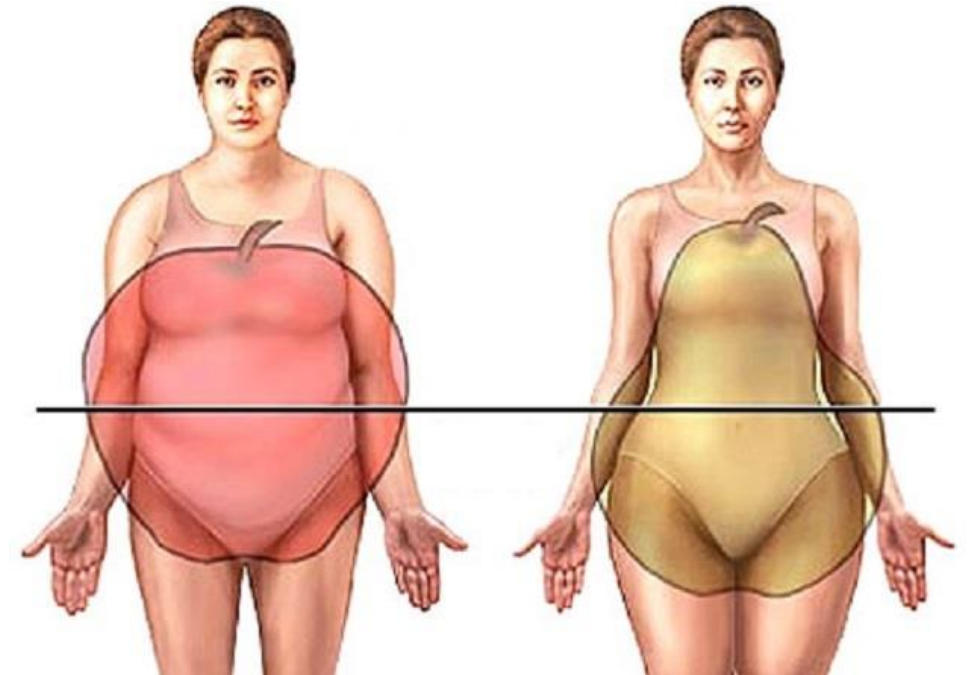
- BMI wel goede maat?
- Obesitas zonder ander risico?
 - Geen suikerziekte
 - Geen aderverkalking
 - Geen hoge bloeddruk
- Wat kun je eraan doen?
 - Bariatrische chirurgie voor donatie?

Overgewicht

Veel vragen

- BMI wel goede maat?
- Obesitas zonder ander risico?
 - Geen suikerziekte
 - Geen aderverkalking
 - Geen hoge bloeddruk
- Wat kun je eraan doen?
 - Bariatrische chirurgie voor donatie?
 - Nb. oxaalzuur

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 3:

- Vrouw, 45 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 48 met kleppen in de plasbuis en hoge bloeddruk.
- Echtgenoot nog niet in dialyse, slechte eetlust, veel pillen.
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk
 - BMI 34 kg/m²

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Advies om af te vallen

In kaart brengen risico's en dit bespreken

Geen reden om af te wijzen

Maar wat zou u doen?

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 3:

- Vrouw, 45 jaar, wil doneren aan echtgenoot van 48 met kleppen in de plasbuis en hoge bloeddruk.
- Echtgenoot nog niet in dialyse, slechte eetlust, veel pillen.
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk
 - BMI 34 kg/m²

Multi Disciplinair Overleg Nierdonatie

Donor 3:

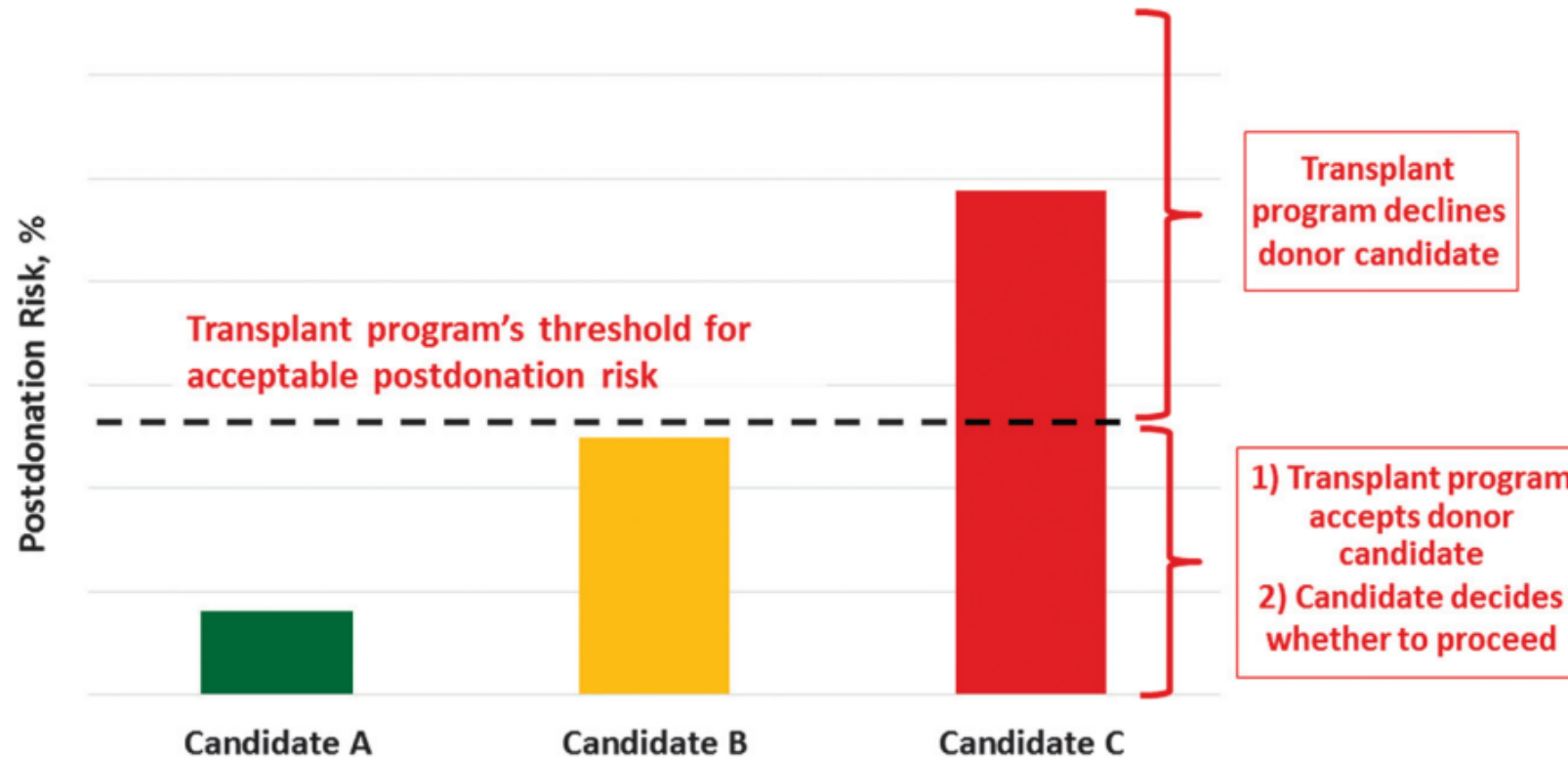
- Vrouw, 45 jaar, wil doneren aan **zoon van 16** met kleppen in de plasbuis en hoge bloeddruk.
- Zoon nog niet in dialyse, slechte eetlust, veel pillen.
- Keuring donor:
 - AB0-compatibel, HLA mismatch 0-1-1 (prima)
 - Geschatte nierfunctie 94 mL/min/1.73m²
 - 24-uur urine kreatinineklaring 104 mL/min
 - Geen eiwit in de urine
 - Geen suikerziekte, geen hoge bloeddruk
 - BMI 34 kg/m²

Screenen voor nierdonatie

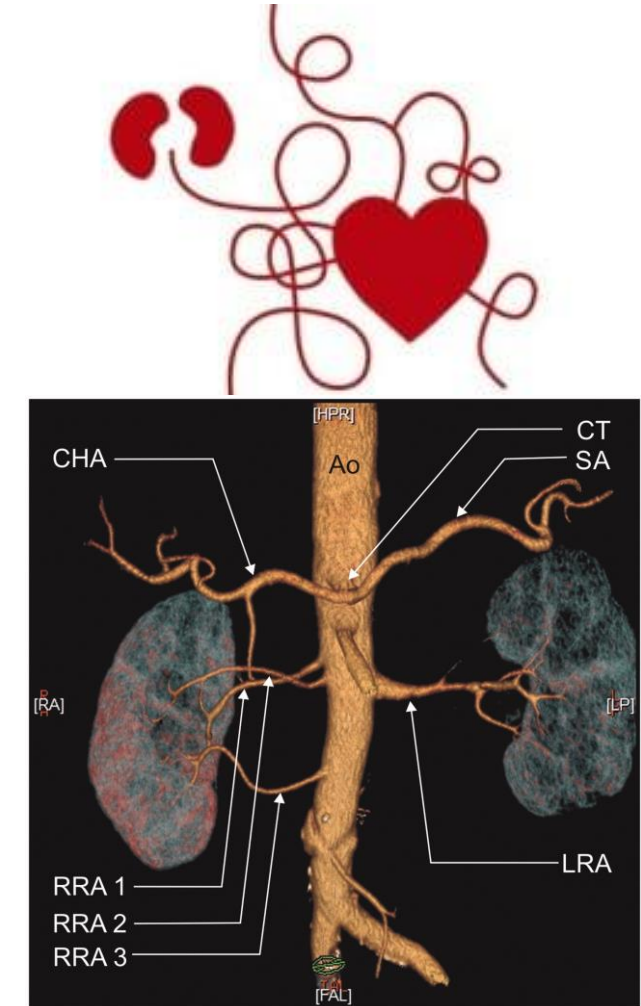

Screenen voor nierdonatie

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten
2. Risico op hart- en vaatziekten
3. Risico op nierziekte in de toekomst
4. Kan het wel, praktisch/anatomisch?
5. Wil ik (de donor) het wel?

Wil ik (de donor) het wel?

Op glad ijs!, door [Photo-Jet](https://zoom.nl/foto/natuur/3271411/op-glad-ijs), <https://zoom.nl/foto/natuur/3271411/op-glad-ijs>

Holscher CM, Leanza J, Thomas AG, Waldram MM, Haugen CE, Jackson KR, Bae S, Massie AB, Segev DL. Anxiety, depression, and regret of donation in living kidney donors. *BMC Nephrol.* 2018 Sep 4;19(1):218.

Cazauvieilh V, Moal V, Prudhomme T, Pecoraro A, Piana A, Campi R, Hevia V, Territo A, Boissier R. Psychological Impact of Living Kidney Donation: A Systematic Review by the EAU-YAU Kidney Transplant Working Group. *Transpl Int.* 2023 Nov 24;36:11827.

Wil ik (de donor) het wel?

- Kwaliteit van leven gaat gemiddeld niet omlaag / iets omhoog

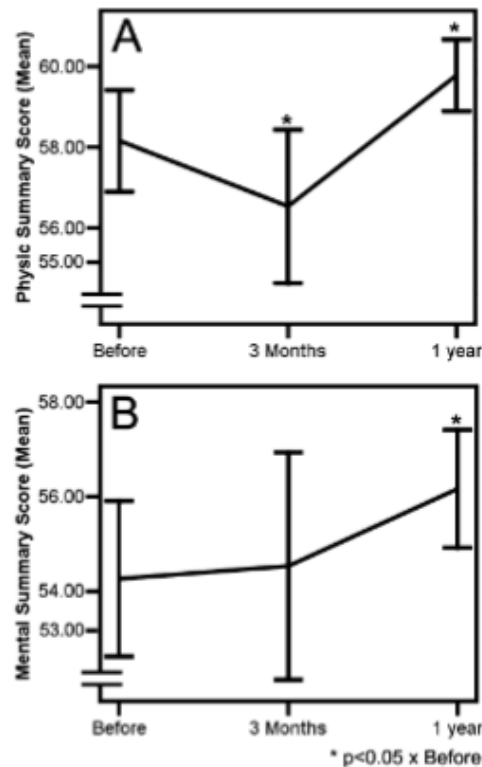
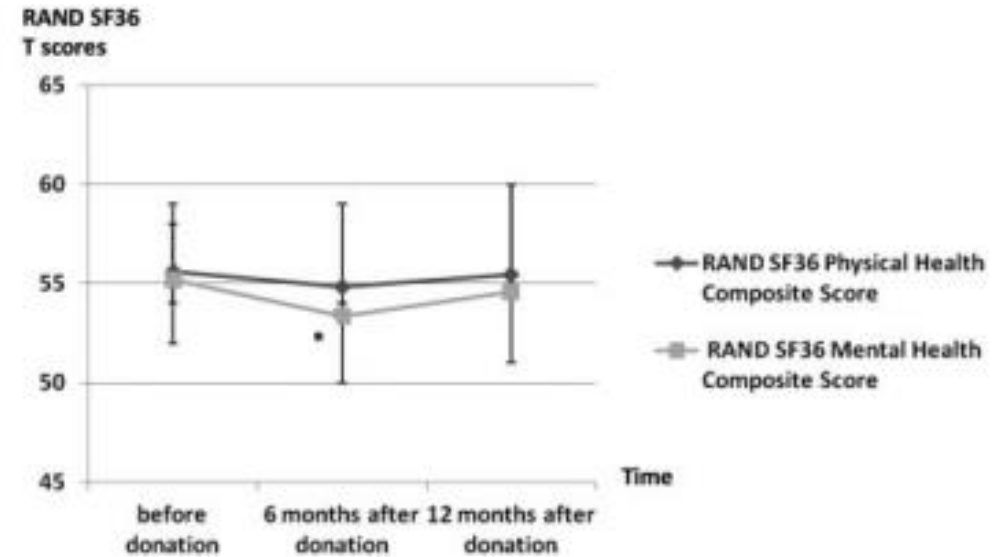

Fig. 1. Short-form-36 summary scores before, three months after, and one yr after donation. (A) Physical health score and (B) mental health scores.

Op glad ijs!, door [Photo-Jet](https://zoom.nl/foto/natuur/3271411/op-glad-ijs), <https://zoom.nl/foto/natuur/3271411/op-glad-ijs>

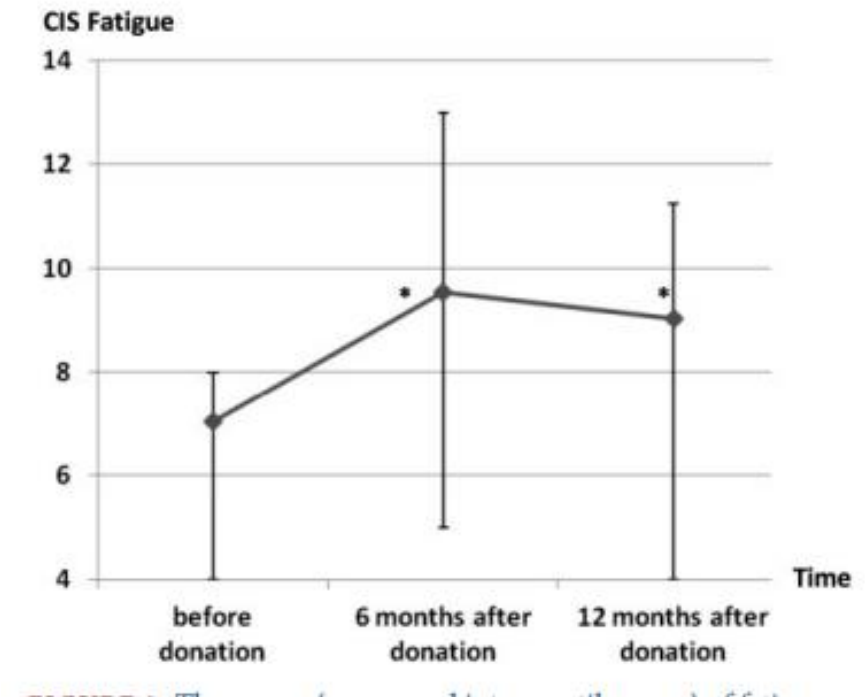
Holscher CM, Leanza J, Thomas AG, Waldrum MM, Haugen CE, Jackson KR, Bae S, Massie AB, Segev DL. Anxiety, depression, and regret of donation in living kidney donors. *BMC Nephrol.* 2018 Sep 4;19(1):218.

Cazauiel V, Moal V, Prudhomme T, Pecoraro A, Piana A, Campi R, Hevia V, Territo A, Boissier R. Psychological Impact of Living Kidney Donation: A Systematic Review by the EAU-YAU Kidney Transplant Working Group. *Transpl Int.* 2023 Nov 24;36:11827.

Garcia MF, Andrade LG, Carvalho MF. Living kidney donors--a prospective study of quality of life before and after kidney donation. *Clin Transplant.* 2013 Jan-Feb;27(1):9-14.

Wil ik (de donor) het wel?

- Kwaliteit van leven gaat gemiddeld niet omlaag / iets omhoog
 - 5,5% spanning-klachten
 - 4,2% depressie-klachten
 - 2,1% spijt-klachten
 - Indien lichamelijke klachten
 - Indien transplantaatfalen bij ontvanger
 - “Verder weg” van ontvanger
 - Psychosociale klachten voor donatie
- Meer moeheid na nierdonatie

Wirken L, van Middendorp H, Hooghof CW, Sanders JF, Dam RE, van der Pant KAMI, Wierdsma JM, Wellink H, van Duijnhoven EM, Hoitsma AJ, Hilbrands LB, Evers AWM. Psychosocial consequences of living kidney donation: a prospective multicentre study on health-related quality of life, donor-recipient relationships and regret. *Nephrol Dial Transplant*. 2019 Jun 1;34(6):1045-1055.

Cazaubieilh V, Moal V, Prudhomme T, Pecoraro A, Piana A, Campi R, Hevia V, Territo A, Boissier R. Psychological Impact of Living Kidney Donation: A Systematic Review by the EAU-YAU Kidney Transplant Working Group. *Transpl Int*. 2023 Nov 24;36:11827.

Wil ik (de donor) het wel?

Kwalitatieve studies tonen meer ingewikkeld patroon

Voor donatie

- Traject van ontvanger
- Eigen gezondheid op #2
- Spanning eigen gezondheid
- Onzekerheid
- Bejegening en communicatie

Wil ik (de donor) het wel?

Kwalitatieve studies tonen meer ingewikkeld patroon

De donatie zelf

- Stressvolle gebeurtenis
- Zwaardere OK dan voor ontvanger
- “Van gezond naar niet meer gezond”
- Medicalisering
- Bejegening en communicatie

Wil ik (de donor) het wel?

De donatie zelf

- Stressvolle gebeurtenis
- Zwaardere OK dan voor ontvanger
- “Van gezond naar niet meer gezond”
- Medicalisering
- Bejegening en communicatie

Wil ik (de donor) het wel?

Na donatie

- Uitkomst ontvanger – en relatie samen
- Relatie met ontvanger
- Peristerende gezondheidsklachten
- Leven met één nier, integriteit eigen lichaam: patiënt of niet?
- Onbegrip verzekering, zorgmedewerkers en omgeving
- Coping en verwerking

Wil ik (de donor) het wel?

11 thema's

- Rekening houden met sociaal netwerk
- Support van de huisarts
- Delen van verhaal

Wil ik (de donor) het wel?

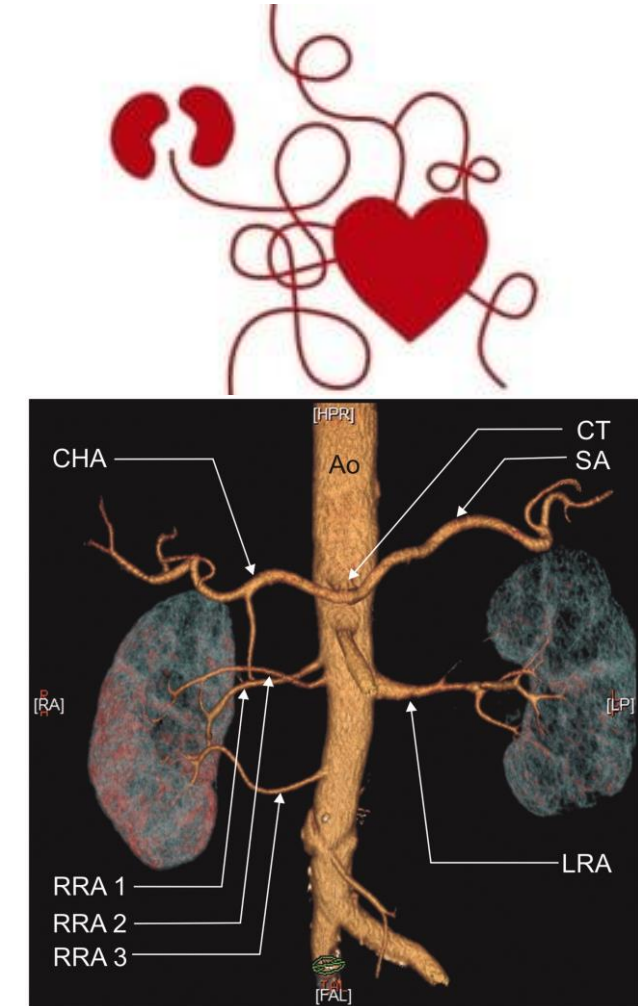
Voor de donorscreening:

- Evaluatie psychosociale klachten
- Maatschappelijk werker of psycholoog

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten
2. Risico op hart- en vaatziekten
3. Risico op nierziekte in de toekomst
4. Kan het wel, praktisch/anatomisch?
5. Wil ik (de donor) het wel?

Afwegingen komen samen in het MDO

Na donatie

Mart

Mijn broer is vrijwillig onder het mes gegaan om mij een van zijn nieren af te staan. Dankzij zijn nier kan ik mijn kinderen weer fatsoenlijk opvoeden, met ze spelen zoals een vader dat zou moeten. Mijn vrouw heeft haar echtgenoot weer terug. En ik mijn leven.

Dank je

Nico Zonneveld

Lieve Marijke, jij gaf mij 3 kinderen, via hen 9 kleinkinderen, en jij gaf mij jouw nier. Daardoor zijn deze nu 23 jaren onvergetelijk. Ik hoop dat wij samen nog heel veel jaren van jouw donatie kunnen genieten in goede gezondheid. Marijke jij bent mijn heldin!!

<https://nierstichting.nl/nierdonatie/dankbaar/>

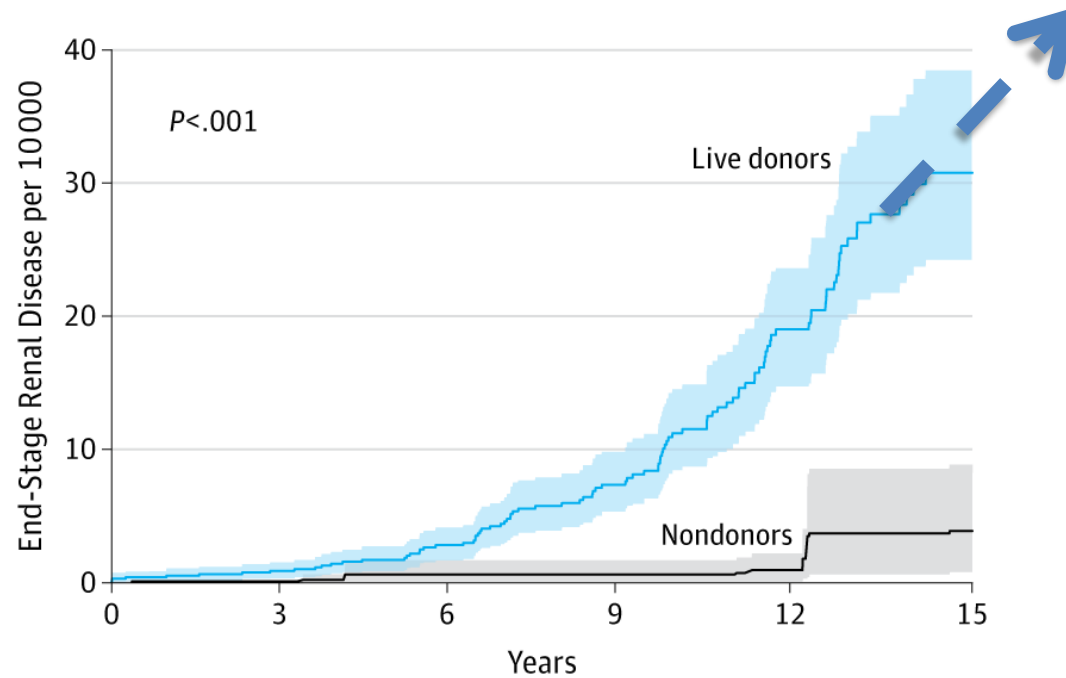
- 1. Herstellen van operatie**
- 2. Impact van donatie**
- 3. Tillen, trekken, duwen; huishouding en werk**
- 4. Nacontrole**
 - 6 wk - 3 maanden**
 - Eerst in het ziekenhuis, mogelijk daarna via huisarts**
- 5. Belangrijk: lange termijn controle**

Na donatie

Na donatie

A Cumulative incidence of end-stage renal disease

No. at risk						
Live donors	96217	77587	58979	39231	21573	8781
Nondonors	96217	95930	95422	94734	94199	50124

Update?

Mjøen, Geir et al. *Long-term risks for kidney donors* Kidney International , Volume 86 , Issue 1 , 162 – 167
Muzaale AD, Massie AB, Wang M, et al. Risk of End-Stage Renal Disease Following Live Kidney Donation. JAMA. 2014;311(6):579–586.

Na donatie

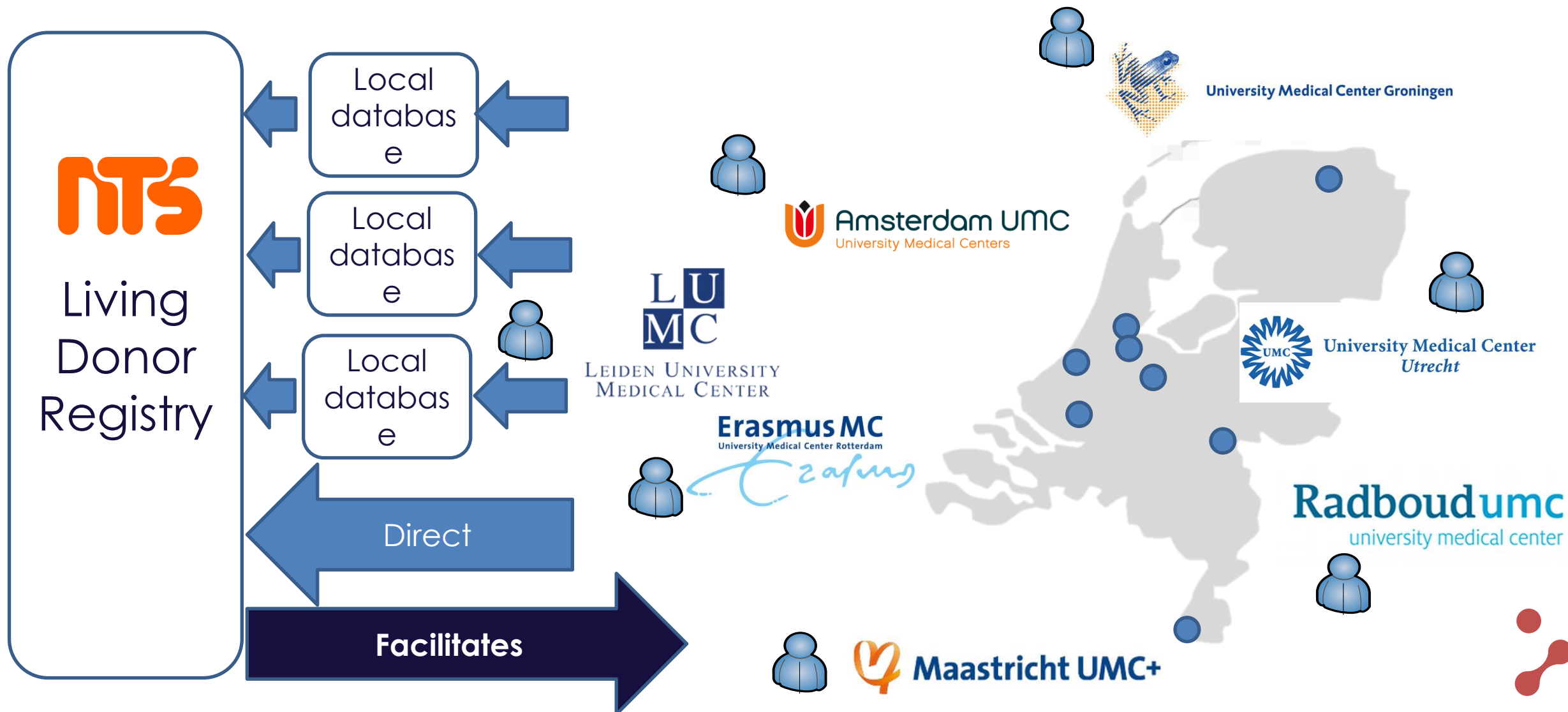
- 1. Controle nierfunctie**
- 2. Controle urine: eiwit in de urine**
- 3. Controle bloeddruk en risico hart- vaatziekten**
- 4. Controle risicofactoren voor nierziekte**
 - Pijnstillers en medicijnen**
 - Gewicht**
 - Suikerziekte**

Controle iedere 2-3 jaar, behalve bij risicofactoren: dan jaarlijks!

Levende Donor Registratie van Nederlandse Transplantatie Stichting

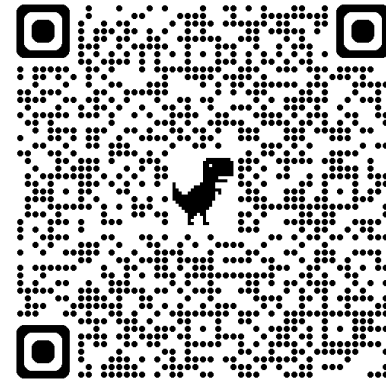
- Kwaliteit donatie
- Uitkomsten donatie

Living donor organ transplants in the Netherlands

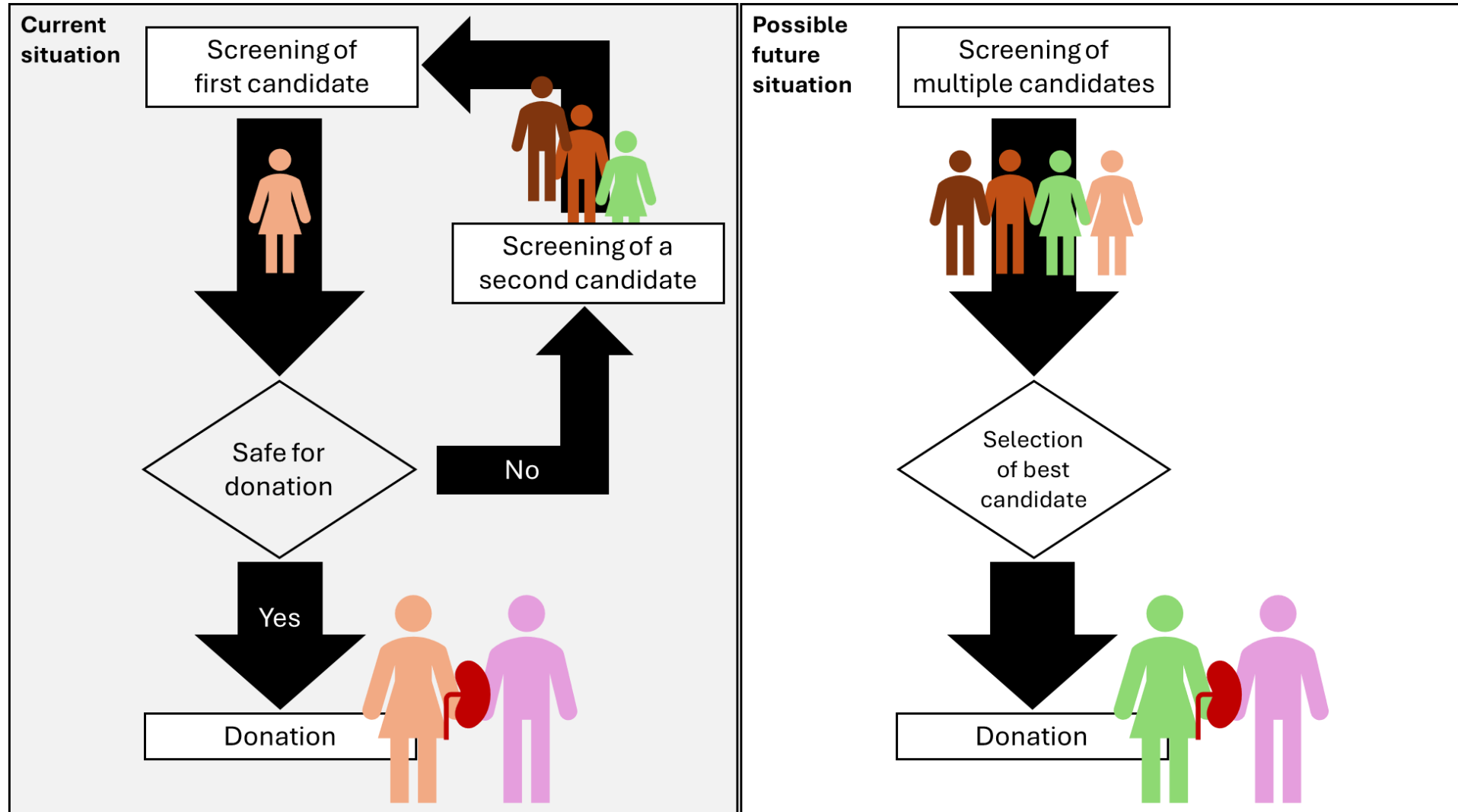
Hoe zit dat met kosten?

Meer weten?

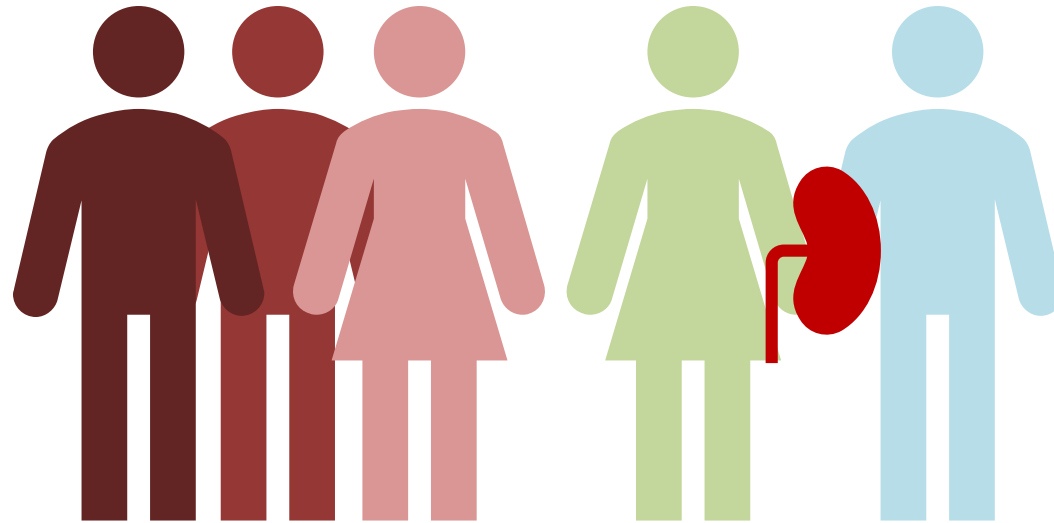

<https://www.transplantatiestichting.nl/orgaan-en-weefseltransplantatie-bij-leven/onkosten-vergoedingen-en-verzekeringen-donatie-bij-leven>

Toekomst: de beste donor voor een ontvanger?

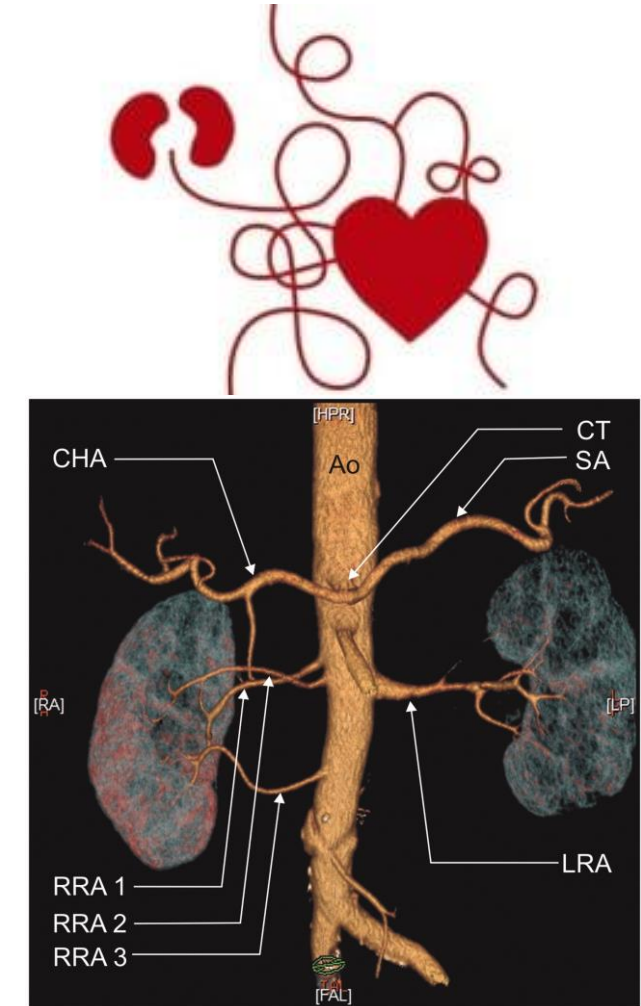

Heeft levende nierdonatie risico's?

Screening voor nierdonatie

1. Nierfunctie meten
2. Risico op hart- en vaatziekten
3. Risico op nierziekte in de toekomst
4. Kan het wel, praktisch/anatomisch?
5. Wil ik (de donor) het wel?

Na donatie

- 1. Controle nierfunctie**
- 2. Controle urine: eiwit in de urine**
- 3. Controle bloeddruk en risico hart- vaatziekten**
- 4. Controle risicofactoren voor nierziekte**
 - Pijnstillers en medicijnen**
 - Gewicht**
 - Suikerziekte**

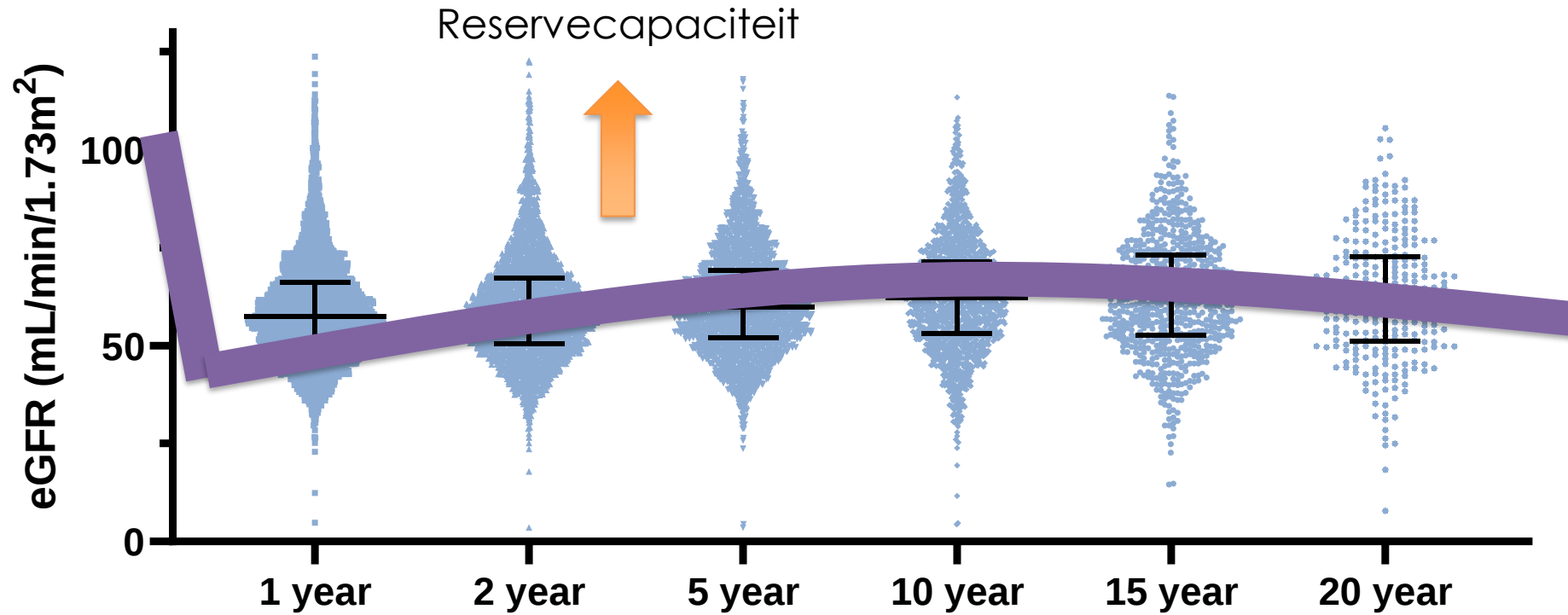
Controle iedere 2-3 jaar, behalve bij risicofactoren: dan jaarlijks!

Veilig leven met één (gedoneerde) nier

Extra Slides

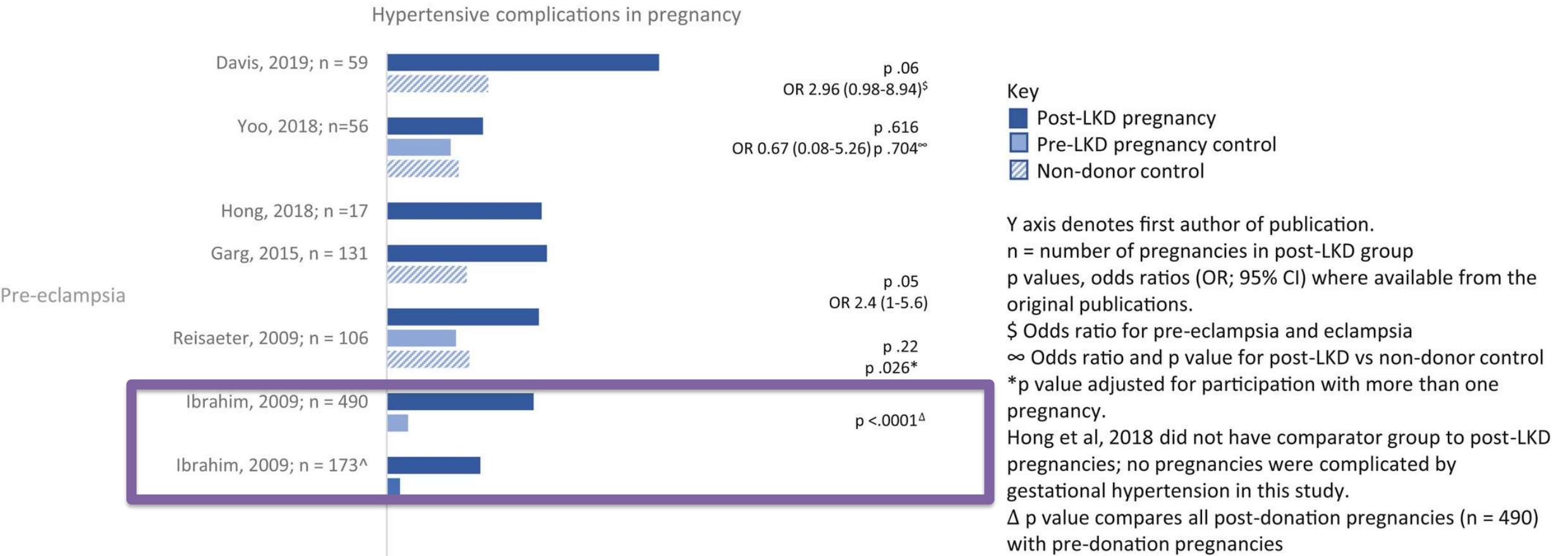
Zwangerschap en nierdonatie

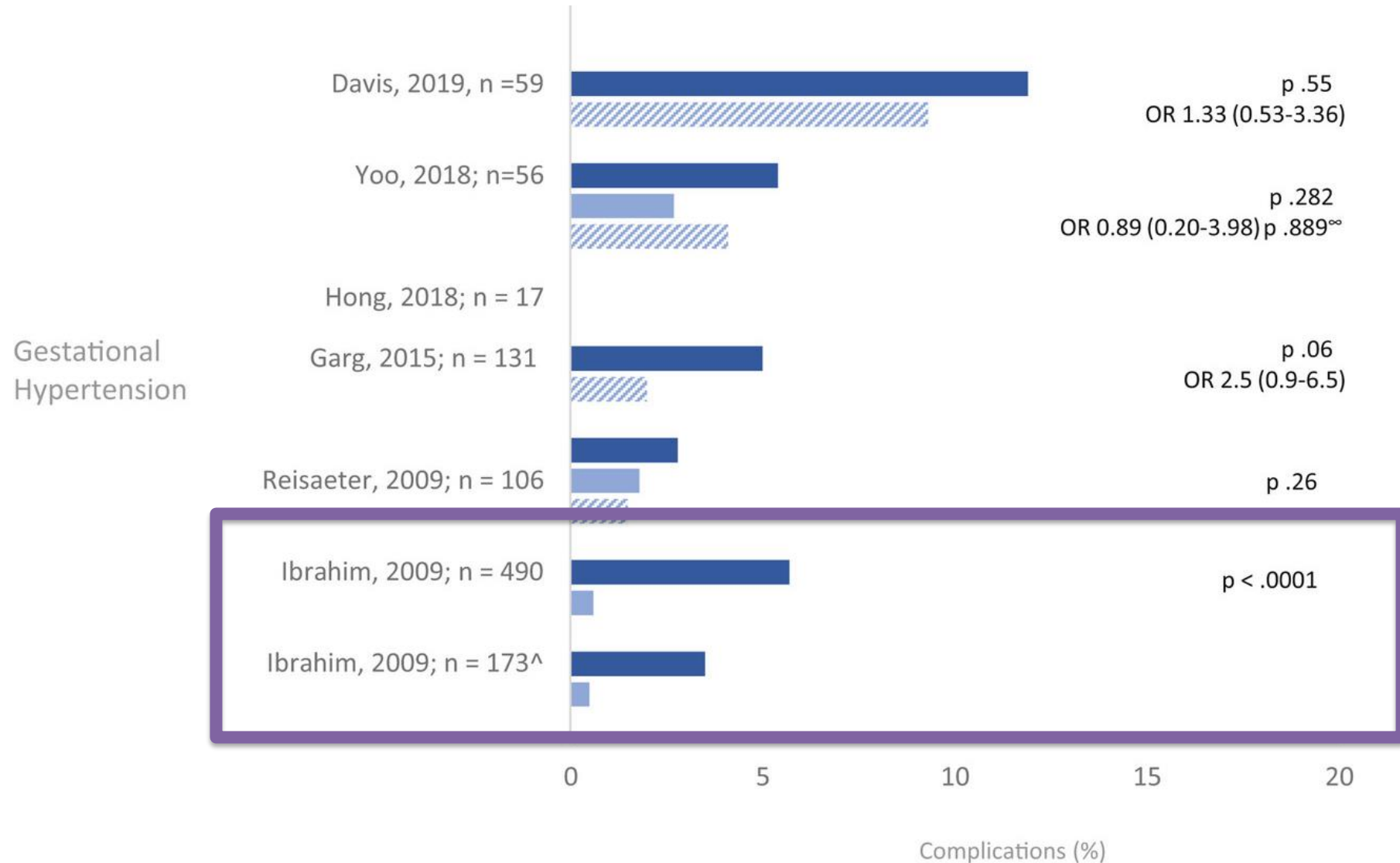
Reservecapaciteit en zwangerschap

- Risico zwangerschapsvergiftiging verhoogd tov pre-donatie
- Maar niet tov vergelijkbare niet-donor

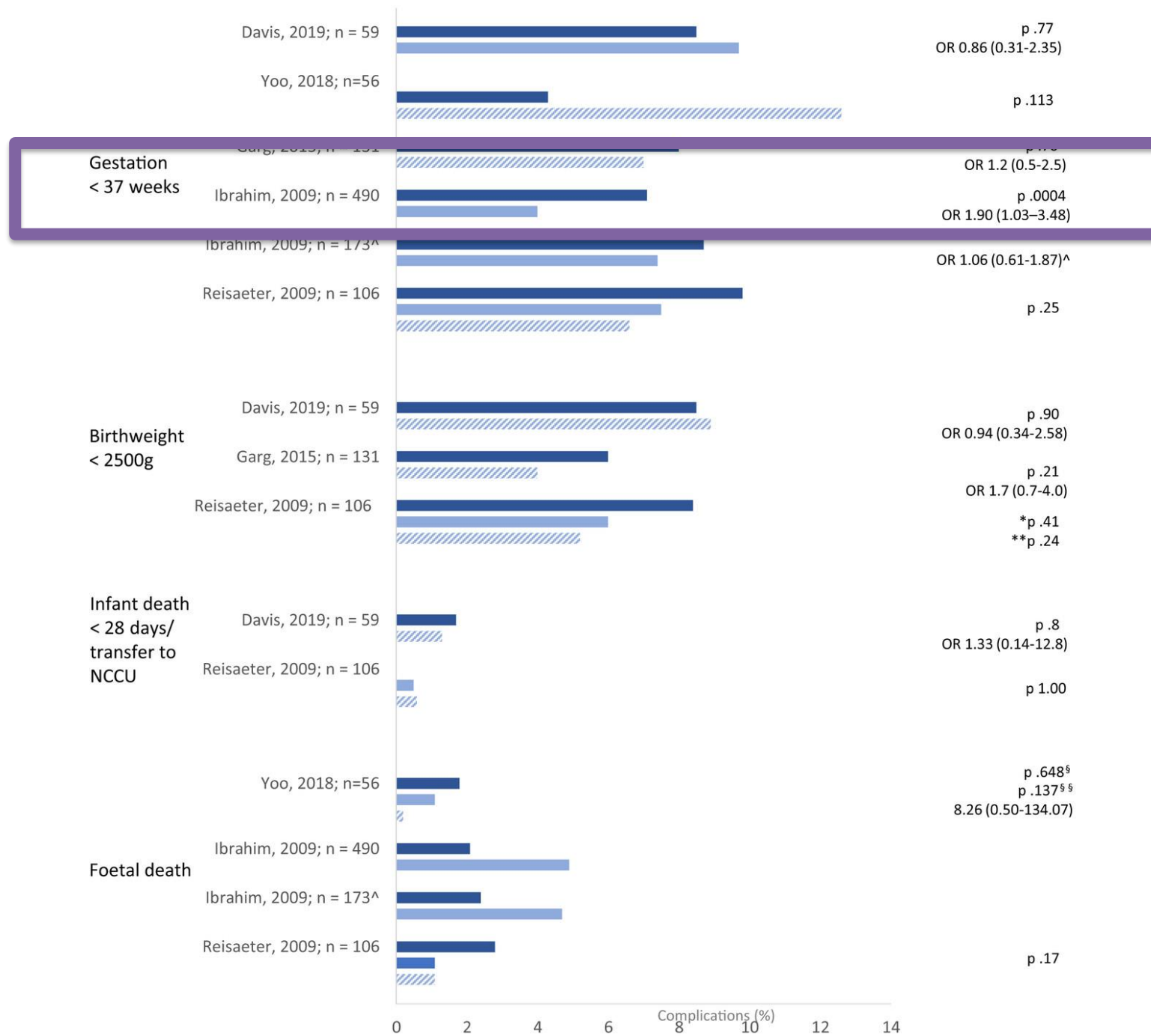
Zwangerschap en nierdonatie

Zwangerschap en nierdonatie

Foetal and neonatal outcomes

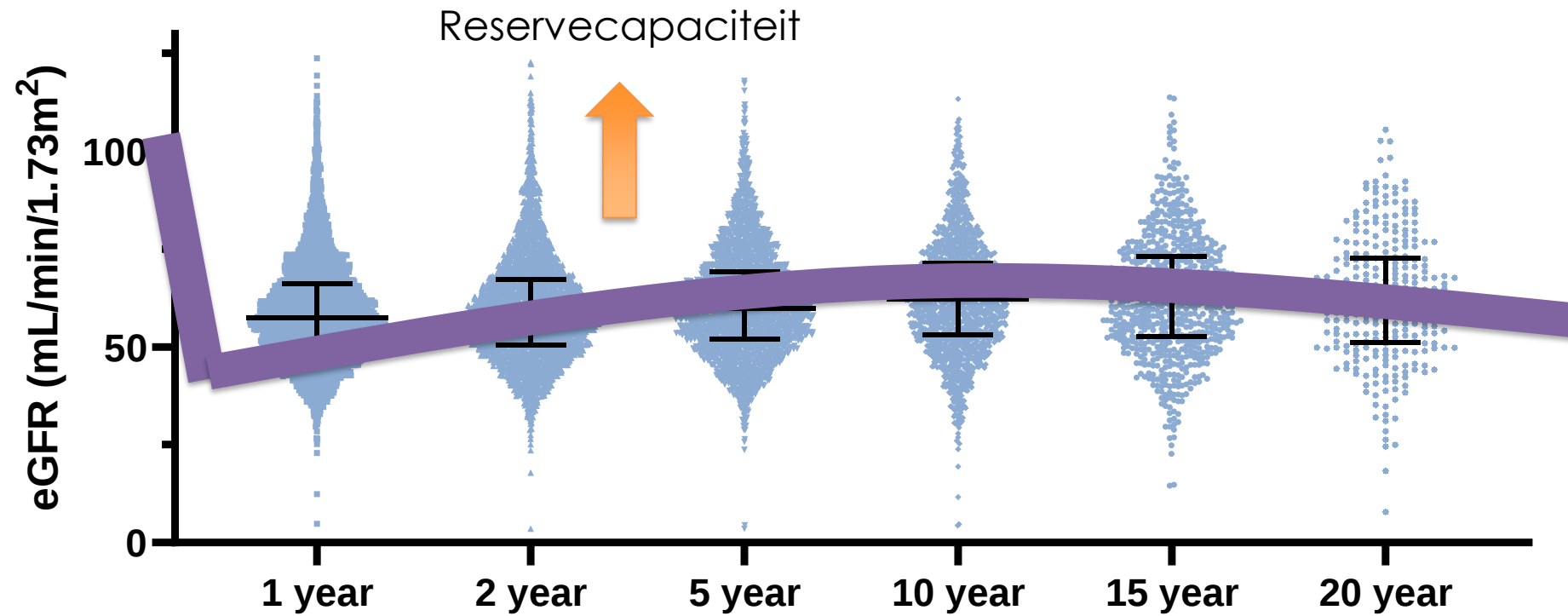

Pippas M, Skinner L, Noordzij M, et al.. Pregnancy after living kidney donation, a systematic review of the available evidence, and a review of the current guidance. *Am J Transplant.* 2022; 22: 2360-2380.

Reservecapaciteit en zwangerschap

- Laag risico, maar mogelijk wel iets verhoogd door donatie
- Waarschijnlijk geen risico voor kind
 - Één studie met samengestelde uitkomst en geen goede analyse
- Geen reden om niet te doneren
- Wel reden voor controle bloeddruk, kreatinine, ongebooren kind

Nierfunctie na nierdonatie

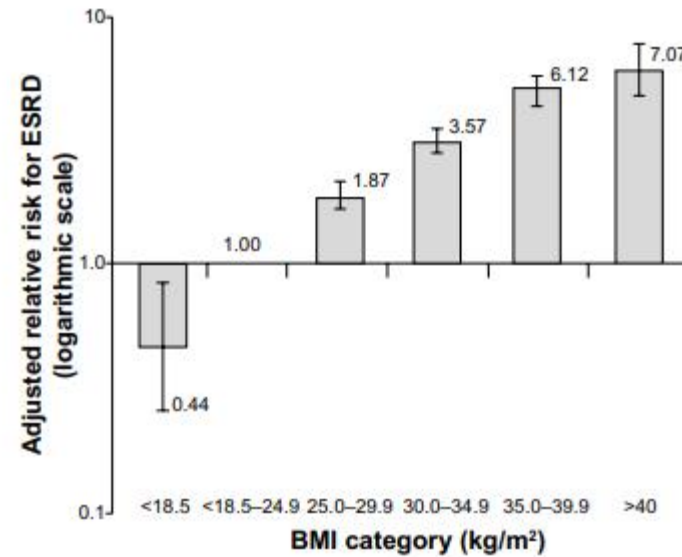

Figure 1 Adjusted relative risk for end-stage renal disease (ESRD) by body mass index (BMI).

Notes: In this retrospective cohort study of 320,252 adults who were followed for 15 to 35 years, the rate of ESRD increased in a stepwise manner as BMI increased. This relationship was not affected by blood pressure levels or diabetes. The model was adjusted for age, sex, race, education level, smoking status, history of myocardial infarction, serum cholesterol level, proteinuria, hematuria, and serum creatinine level. Copyright © 2006. Adapted from Hsu CY, McCulloch CE, Iribarren C, Darbinian J, Go AS. Body mass index and risk for end-stage renal disease. *Ann Intern Med.* 2006;144(1):21–28.¹¹

DANK!!

Wetenschapsdag 2024

Je hebt zojuist een presentatie van de Nierpatiënten Vereniging Nederland bekeken of bijgewoond.

Hiermee willen we niet alleen onze leden, maar alle nierpatiënten informeren over nierziekten en het leven ermee. Ben je geen lid, maar sta je achter het werk van de NVN? Steun ons dan met een gift. Zodat we mooie webinars/themadagen kunnen blijven maken. Wij zijn blij met elke bijdrage! Scan hiervoor deze QR-code.

